

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul II Nr. 65

Simbătă 14 octombrie 1972

16 pagini — 1 leu

În spiritul eticii socialiste

Tezele filozofice, principiile etice și ale conviețuirii sociale rămân simple deziderate teoretice, dacă nu sînt prelucrate creator de inteligența umană, dacă nu ajung convingeri colective, dacă nu se integrează procesului concret-istoric de dezvoltare a societății. Programul activității ideologice-educative, aprobat de Plenara din noiembrie 1971 și adoptat de recenta Conferința Națională a P.C.R., întemeiat pe realitățile societății socialiste românești accentuează tocmai acest lucru: necesitatea afirmării în toate sectoarele vieții națiunii noastre a celei mai înaintate concepții despre lume, materialismul dialectic și istoric. Elaborarea amănunțită a normelor de bază ale eticii și echității socialiste, care preiau jaloanele principale ale programului amintit, subliniind atenția acordată omului, estimat ca supremă valoare, constituie un act de profundă responsabilitate social-politică, militînd pentru aceeași concepție elevată, pentru cristalizarea ei prin acțiuni consecvente și realiste. Înțelegem din acest document că aparținem unui sistem care respinge rigiditatea formelor fixe, închistarea ideologică, inflexibilitatea intelectuală, depersonalizarea. Înțelegem, în același timp, că aparținem unei entități naționale a cărei integritate morală, socială și politică o putem apăra numai cunoscînd și respectînd criteriile fundamentale care demonstrează politica internă și externă a Partidului Comunist Român. Îndeplinirea datoriei tuturor comunistilor de a contribui activ la elaborarea acestei politici — una dintre prevederile Proiectului de norme — presupune însă existența acelor calități de structură care asigură competența, autoritatea și conștiința profesională, combativitatea revoluționară, înlăturarea oricăror manifestări discordante cu interesele vitale ale orînduirii noastre, cultivarea tradițiilor de luptă ale clasei muncitoare și ale poporului român, apărarea și dezvoltarea societății socialiste, întărirea unității moral-politice a poporului, intransigența față de atitudinile retrograde, mic burgheze, presupune curajul afirmării adevărului, demnitate și mîndrie națională. Deci, toate acele însușiri caracteristice omului nou, omului care are deopotrivă răspunderea societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului.

Profilul moral al comunistului contemporan, așa cum se cristalizează în conținutul documentului, este, de fapt, profilul omului care se împlinește prin muncă conștientă și pentru muncă creatoare. „Munca este o datorie fundamentală, de onoare, a fiecărui membru al Partidului Comunist Român, a tineretului comunist”. Și pentru că de acest tineret depinde valorificarea investițiilor materiale și spirituale ale generațiilor care construiesc azi socialismul, grija pentru formarea unei conștiințe înaintate, începînd cu vîrsta descifrării alfabetului, nu trebuie să rămînă în sfera abstractă a teoriilor pedagogice.

Normele vieții și muncii comunistilor trebuie să fie, în primul rînd normele activității educative în școală. Școala românească are datoria de onoare de a crește comunistii de mîine, ea este prima instituție socială în care se cultivă spiritul colectivității, în care se învață semnificația adîncă a cuvîntului PATRIE, în care se creează deprinderile de a munci cinstit și se deslușesc adevărurile esențiale ale existenței. Și dacă educatorii noștri au înțeles că normele eticii și echității socialiste nu se pot confunda cu paragrafele unui dogmatic cod moral, formal și imuabil putem să afirmăm cu convingere că viitorul le va mulțumi.

Eroism

Plouă. Plouă în neștire. Norii parcă nu mai ajung să-și epuizeze resursele lichide. Rîurile și-au ieșit din matcă. Bălțile lăbărtate peste culturi și torenții care vor să distrugă roadele muncii de-o vară întregă ajung să ne umple de revoltă. Este o nedreptate pe care natura o face hârniceii acestui popor.

Se înoată prin noroaiile ogoarelor. Se muncește în condiții de iad. Se muncește pe brînci. Cu glugile pe cap, cu hainele ude, schimbate din timp în timp și puse la uscat. Cu picioarele în apă, cu mîinile pline de noroi. Furajele, porumbul, sfecla, cartofii sînt cărați cu brațele acolo unde remorcile trase de cîte două tractoare nu reușesc să mai intre în cîmpurile mustind de apă.

În ajutorul muncitorilor din sectorul agricol au venit și salariații altor întreprinderi și instituții. E o mîndrie s-o constatăm și s-o spunem, lingă ei, în primele rînduri, se află și elevii și profesorii. În județul Brașov, în sprijinul recoltei de toamnă au venit

peste 30.000 de elevi. O mie de elevi ai Grupului școlar de cîmîmie din orașul Victoria au lucrat pe tarielele cooperativelor agricole din Hirseni, Ucea de Sus, Ucea de Jos, Viștea de Jos. Alte 30.000 de elevi au participat, în județul Galați, la stringerea recoltei întreprinderilor agricole de stat din Tulucești, Șendreni, Dealul Bujorului și numeroase C.A.P.-uri. Trei sute de elevi au făcut un front continuu, în județul Iași, în comunele Luceni, Victoria, Icușeni, Frăsuleni și Sinca. Patru mii de elevi și studenți bucureșteni sprijină aprovizionarea Capitalei cu cartofi. Am putea continua exemplele cu alte zeci și zeci de mii de elevi din cele mai diferite colțuri ale țării.

În această formidabilă replică a eroismului, tineretul școlar ocupă, spre mîndria lui și a noastră, locul cuvenit, dînd o plină de semnificații probă a convingerilor și sentimentelor în spiritul cărora este educat.

O. BUZESCU

Copiii Țării au făcut minuni

*In aceste zile
în care a fost nevia
de fiecare din noi
pentru a salva
recoltele toamnei
de furia toamnei,
în aceste zile
în care sute de oameni
au găsit adăpost în sălile de clasă,
în aceste zile
în care
din obligație repede asumată
la nivel național
s-au predat
lecția de patriotism,
lecția de eroism
și lecția de solidaritate,
în aceste zile
Copiii Țării au făcut minuni,
Învățătorii lor i-au învățat
să facă minuni, pentru că
Patria lor a avut nevoie de minuni.*

*In aceste zile
în care, cu bentițe curate,
cu șorțulețe bine puse la punct
și cu o nepăsare la cele lumești
pe care ți-o dă numai copilăria,
atîția copii ai lumii
și-au văzut școala,
în aceste zile
Copiii României
au învățat din nou,
ca și generațiile înaintașe,
că P e prima literă
a cuvîntului PORUMB,
că T e a șasea literă
a cuvîntului RECOLTĂ,
că PLOAIE nu se scrie cu UA,
ci cu OA,
și așa mai departe.*

*In aceste zile,
Copiii României
au reținut
odată pentru totdeauna
că țara lor se cheamă România,
că viața nu-i o glumă
și că unul din sinonimele
cuvîntului MUNCA
este, în limba română,
cuvîntul LUPTĂ.*

*In aceste zile,
Copiii României
au învățat pe pielea lor
Istoria României.
Ploua ca o încercare
a puterilor,
Ploua ca o bătălie.*

ADRIAN PAUNESCU

ACCENTE

Al. Balaci:

„Leopardi“

S-a văzut — spune Al. Balaci în remarcabila sa lucrare recent apărută — „prea mult în Leopardi poetul absolutei tristeții“... El este... un neconformist, un spirit liber care s-a izbit de cele mai multe ori dureres de normele societății și vieții acelei început de secol care-i împiedica pe oameni să fie liberi... Interesul spiritului cu care se citește această carte trebuie căutat în optica interesantă a profesorului exeget care, cu discretă tenacitate, reface existența poetului și reconstituie opera leopardiană în lumina unor idei limpezi.

Compoziția lucrării sale este tradiționalistă: un cuvânt înainte, un profil biografic, o introducere în studiul operei lui Giacomo Leopardi, care oferă „cheile“ prețioase ale înțelegerii, și, în fine, două substanțiale capitole în care poezia și proza leopardiană sînt investigate cu finețe și rafinament estetic, dublate întotdeauna de scrupulozitatea eruditului.

Dacă materia cărții este distribuită după criterii clasice, spiritul care o animă este juvenil și creator, rebel constringerii conservatoare. Excelent **profilul biografic**, colocvial emoționat și polemic cu contemporaneitatea lui Leopardi. Biograful este un om al secolului XX care circula cu dezinvoltură în veacul precedent, cercetîndu-l cu spirit modern, care nu ignoră dimensiuni și deci limite istorice.

Memoria noastră afectivă îl păstrează pe Leopardi, deosebi, ca poet — autor a numai treizeci de **Canti**, care alcătuiesc însă un mic univers liric și filozofic, dens și polihrom, marcat pregnant de geniul leopardian. Cum se înfățișează Leopardi în aceste **Canti**?

Romantic — un romantism de structură intens italiană — maturizat — cum spune Balaci — într-o atmosferă latină și lipsit de receptivitate pentru stările malade, un romantism în care elementele clasice pătrund cu un firesc organic. Neliniștea poetului nu s-a transmis ex-

presiei sale artistice — sobră, transparentă, clasică, trădată însă de o tratare romantică. „Personalitatea lui Leopardi, întreaga sa trăire se poate descifra într-o cheie romantică“ în ciuda unui prea binecunoscut „Discurso di un italiano intorno alla poesia romantica“ în care tendințele romantice sînt biciuite de pe o platformă rațională clădită pe o erudiție clasicizantă. Cu finețe și profunzime, exegetul actual al lui Leopardi explică această antinomie artistică și deslușește sensurile romantismului,

culoarea și sonul său italian. „Poet al naturii, al infinitului, al visului nedeterminat“, Leopardi este în **Canti** și bardul crezului de italianitate, vibrant de patriotism, cîntăreț în bun spirit romantic al trecutului de glorie și onoare. Cînturile se vor înscrie însă, pentru iubitorul de poezie, în vasta arie incantatorie, lirică, în care Leopardi comunică cu Shelley, contemporan în suferință, în receptarea poetică a durerii.

Melancolice, disperate, filozofice, profesînd umanismul, celebrînd virtutea, sau iubirea, cuprinzînd epitalamuri sau idile, **Cînturile** oferă, privitye din unghiuri diferite, într-un joc capricios de lumină și obscur, chipul selenar al lui Leopardi.

Nu trebuie uitate **Paralipomeni della Batrahomomachia** — ultima operă a lui Leopardi, sa-tiră virulentă a tiraniei, cu adresă precisă la ocupația austriacă. Poetul, traducător la 17 ani al epopeii eroico-comice a lui Homer, **Batrahomomachia**, folosește homerica bătălie a soarecilor cu broaștele ca o sursă de inspirație, corectată de o viziune proprie.

Fantastică această lucrare în care personajele dialogurilor se numesc

Torquato Tasso, Prometeu, Cristoforo Colombo, Copernic, Luna și Terra, în care se tolesc, într-un aliaj fără nume și echivalent, personaje mitice și alegorii, teze filozofice și opinii despre artă. Un gigantic „monolog interior“ este **Lo Zibaldone**, un fel de jurnal de bord în care poetul își notează peregrinările livrești, spirituale, care îl poartă spre iluminismul francez sau italian, spre Rousseau și Voltaire, spre antichitatea greacă — pentru care are o înțelegere nuanțată — și spre Petrarca. „**Lo Zibaldone**“ își va păstra totdeauna fascinația unui laborator în care se pregădește alchimia verbală.

Din nenumăratele însemnări au fost extrase cele 111 meditații **Pensieri**, aforisme care îl exprimă plenar pe poet în aspirații superioare și în căderi dureroase și absurde. Risipite în vastul „**Zibaldone**“, aceste meditații nu-și dezvăluiau întreaga „amara lor strălucire“ unite și sudate de o logică subterană, ele își recapătă adevărata lor încărcătură filozofică și emoțională, contribuind, alături de cele 900 de scrisori din **Epistolar** — crude și dezamăgitoare uneori — la cunoașterea deplină a geniului recamat.

Autorul acestei fascinante cărți închinată lui Leopardi este marele „italienist“ al literaturii noastre, care îi datorează strălucite incursiuni în lumea dantescă, în lirica lui Petrarca și Leopardi și prestigiosul ciclu al studiilor italiene care-l impun pe semnatul lor ca un cercetător pasionat, competent și comprehensiv al fenomenului literar italian. Profesor de înaltă tinuță academică, cu un sincer și profund cult al catedrei universitare, erudit fără ostentație, Balaci este o personalitate tonifiantă a vieții noastre culturale. Anii din urmă l-au înfățișat pe italianist într-o postură ideală — aceea de director al Academiei Române din Roma, prezidînd, cu tact și demnitate intelectuală, activitatea prestigioasei instituții.

Natura solară, temperament mediteranean, lui

Alexandru Balaci i se potrivește elanurile lirice și patetismul. Universitarul academician e un romantic îndrăgostit de crește înalte.

SORIN ARGHIR

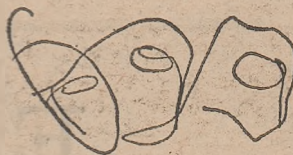
Expoziție

Jean Nițescu, cu temeinice studii de cultură generală și de artă, făcute în țară și la Paris, asociînd cîțiva ani studiile de medicină cu cele de arte plastice, s-a afirmat încă din tinerețe ca unul dintre cei mai valoroși profesori de desen pe care i-a avut școala noastră, pensionîndu-se ca profesor la Liceul „Spiru Haret“ din București. Acest vrednic profesor, în același timp pictor de prestigiu, s-a afirmat din plin — încă dintre cele două războaie mondiale — și continuă să se afirme viguros în domeniul plasticii noastre.

Actuala expoziție a lui Jean Nițescu, deschisă la Biblioteca centrală universitară, confirmă remarcabilele sale însușiri de artist creator: receptare selectivă a elementelor pitorești pe care le oferă natura patriei noastre și redarea expresivă a ecoului emoțional pe care acestea îl trezesc în forul său interior, prin armoniile culorilor și liniilor.

Stăpînit de sentimentul unui cald umanism, ațît prin remarcabilele portrete expuse, cît și prin interpretarea artistică a ambianței create de om, Jean Nițescu dovedește forță de expresie și o nedezmințită probitate artistică.

AL. TOHANEANU

PRO ȘI CONTRA

La aprecierea fiecăruia?

Primim din partea Editurii didactice și pedagogice următoarele pe marginea articolului „Manual, tehnologie didactică“ publicat în numărul din 16. IX. 1972:

Studiul limbilor străine se face în țara noastră în cadrul unui plan de învățămînt care stabilește numărul de ore afectat fiecărei clase și pe baza unor programe școlare care

fixează cuantumul de cunoștințe care trebuie transmise.

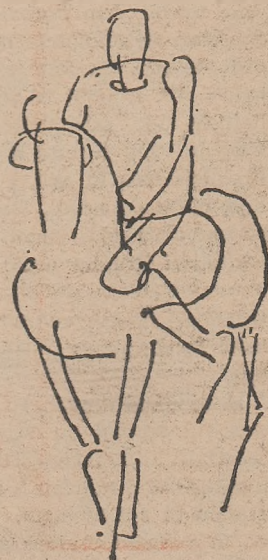
Programele școlare sînt elaborate de comisiile numite de Ministerul Educației și învățămîntului formate din specialiști din învățămîntul superior, mediu și Institutul central de perfecționare a personalului didactic. În cadrul fiecărei programe sînt precizate obiectivele predării, repartizarea orelor pe anul școlar respectiv, materialul de limbă cu care trebuie operat, tematica lecțiilor, problemele de gramatică care trebuie tratate și uneori se anexează chiar un inventar al structurilor pe care urmează să și le însușească elevii.

Ținînd seama de atenția deosebită pe care o acordă Ministerul Educației și învățămîntului unei juste dozări și repartizări a cunoștințelor care se predau în fiecare clasă prin intermediul manualului școlar și că la examenele de admitere în învățămîntul superior probele se bazează tocmai pe materia însușită în ultimele clase de liceu, nu considerăm că ar fi just să se lase la aprecierea fiecărui profesor ce și cum să predea limba străină, chiar dacă culegerile de texte propuse în articolul din revistă ar fi unice pentru toată țara.

Predarea limbii nu se poate limita la comentarea textelor, ci presupune și transmiterea unor cunoștințe de gramatică, efectuarea exer-

cițiilor, care în cazul unor culegeri de texte ar trebui elaborate de fiecare profesor în parte.

Menționăm că editura noastră s-a străduit să acrediteze elaborarea manualelor unor cadre didactice cu o temeinică pregătire profesională și practică în învățămînt tocmai pentru a asigura manuale corespunzătoare.

Ne scriu corespondenții voluntari

Atelierul la clasele mici

Atelierul mixt diversificat, întregind cunoștințele însușite de elevi în cadrul lecțiilor, contribuie, mai mult chiar decît materia înredă din procesul de învățămînt, la dezvoltarea gîndirii, inventivității și creativității elevilor.

Astfel, la lecțiile de lucru manual învățătorul se adresează întregii clase în mod egal. Metodele de muncă folosite au în vedere nivelul mediu al clasei și nu pot fi diferențiate potrivit intereselor, înclinațiilor și aptitudinilor pe care le manifestă fiecare elev. Atelierul mixt diversificat răspunde în mare măsură acestor înclinații și interese. Prin gama variată interesantă și atractivă a formelor de muncă folosite, atelierul atrage pe fiecare elev pe linia preferințelor sale, antrenîndu-l la desfășurarea unei munci personale. La faptul că participarea la diferite forme de muncă se realizează pe baza optiunii elevilor pe lingă că dezvoltă particularitățile individuale ale copiilor și asigură respectarea lor în procesul continuu al activităților la care participă creează o stare emoțională pozitivă care suscită și mobilizează interese de cunoaștere și reacție.

Prin structura lui deosebită de cea a lecției de lucru manual, atelierul mixt diversificat rezervă elevilor un rol mai activ, un timp mai larg de afirmare. Dacă în timpul lecției elevul învață însușindu-se în mod obligatoriu cunoștințele transmise de învățător, în procesul muncii din atelier învață acumu-lînd experiență proprie prin aplicarea în condiții noi a cunoștințelor însușite și a deprinderilor formate prin creație proprie. Pe baza acestor cunoștințe și deprinderi elevii pot crea noi teme, mai complicate chiar decît cele în care și-au însușit cunoștințele și deprinderile respective, pe care le realizează în mod corect și personal.

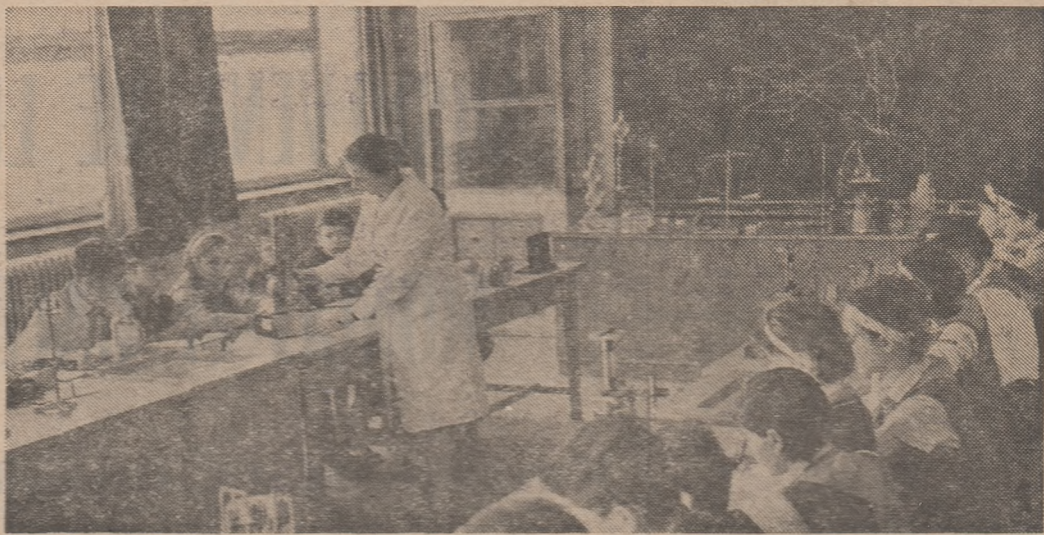
Așa, de exemplu, elevii clasei a II-a de la Școala generală Crăciunelului de Jos, județul Alba, imbinînd priceperea de a tăia și lipi fișele de hîrtie cu cunoștințele însușite în cadrul orelor de desen cu privire la reprezentarea schematică a omului, au alcătuit tablouri interesante cu subiecte luate din mediul lor de viață, în care oamenii, animalele și copacii erau reprezentați schematic din fișii subțiri și drept de hîrtie glasată galbenă lipită pe carton cenușiu.

Aceiași elevi, prin îmbinarea figurilor geometrice tăiate din hîrtie glasată de diferite culori, au realizat lucrări cu subiecte ca: **Satul nostru, Livada de pomi, Tractoriștii**, care oglindeau impresiile culese în vizita organizată la Stațiunea experimentală horticola și Secția de mecanizare a agriculturii din comună.

În general, în procesul muncii din atelier, gîndirea elevilor este mult înviorată de faptul că ei aderă cu plăcere la aceste activități. Munca în atelier are un puternic efect formativ, suscită puterea de creație a elevilor și creează condiții optime pentru instaurarea relațiilor de tip nou între învățător și elevi, relații în care, stimulînd, îndrumînd și colaborînd cu elevii, învățătorul asigură dezvoltarea acestora într-o atmosferă de libertate și experiment.

AUGUSTA BELAN

GENERALIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DE ZECE ANI

Realizări, finalitate, perspective

Anul școlar în curs marchează pentru județul Bacău încheierea generalizării învățămîntului de 10 ani.

Chiar dacă studiul întocmit inițial cu privire la generalizarea învățămîntului de 10 ani în județul Bacău a suferit de la o etapă la alta corecturi, determinate în principal de influențele dinamicii efectivelor de elevi asupra rețelei școlilor de 10 ani, acesta a fost totuși, scheletul edificiului pe care în prezent îl considerăm la finisaj. Privind analitic seria absolvenților claselor a VIII-a din anul școlar 1971/1972, am urmărit direcțiile spre care se îndreaptă aceștia. Situația se prezintă astfel: din cei 11 634 absolvenți, 2 708 au intrat în licee de cultură generală și de specialitate: 3 583 în școli profesionale; 2 214 la ucenicie; iar 3 129 absolvenți, dintre care 2 448 fete, la clasele a IX-a ale școlii generale. Pentru aceștia din urmă am organizat 162 clase a IX-a. Analiza comparativă a datelor atestă faptul că, față de anii precedenți, a scăzut procentul absolvenților necuprinși în forme postgenerale de învățămînt, la 27 la sută în acest an față de 42 la sută în medie, în cazul seriilor mai vechi. Aceasta este urmarea firească a dezvoltării învățămîntului profesional și de specialitate, eveniment pe care nu putem decât să-l salutăm pentru condițiile pe care le creează integrării socio-profesionale a absolvenților, finalitate a învățămîntului general cu durată prelungită.

Județul Bacău are o populație școlară mare (115 000 elevi numai în învățămîntul general obligatoriu și aproximativ 11 000 absolvenți ai claselor a VIII-a anual), sate și comune în general dispersate, cu căi de acces greu practicabile, mijloace de transport insuficiente. Puterea economică a unor localități este redusă. Soluțiile adoptate în organizarea învățămîntului de 10 ani au rezultat din analiza situației din fiecare oraș, comună, în funcție de specificul demografic, teritorial, de condițiile economice și baza didactico-materială existentă, precum și de perspectivele reale ale dezvoltării ei. Am organizat peste tot, unde a fost posibil, școli de 10 ani puternice; în mediul rural amplasate astfel încât să cuprindă toți absolvenții claselor a VIII-a din comună care nu urmează alte forme de învățămînt. În majoritatea comunelor, însă, am fost nevoiți să organizăm clase a IX-a și a X-a în fiecare școală de 8 ani în care sînt efective corespunzătoare de elevi. Astfel s-au organizat pentru acest an școlar 159 școli cu clase a IX-a și a X-a dintre care 43 funcționează pentru prima dată. Pentru anul școlar 1973/1974 ne-am propus organizarea a încă 9 școli care vor contribui la o mai bună repartizare teritorială a rețelei acestor unități.

Studiul dinamicii efectivelor de elevi din clasele a IX-a și a X-a ne conduce la concluzia că nu se poate asigura o stabilitate a acestora. Situația unor clase este relativă atît de la un an la altul, cît și în cursul aceluiași an. Alături de alte soluții propuse pentru a elimina o parte dintre dificultățile provocate de instabilitatea efectivelor de elevi se impune subliniată ca actuală ideea admiterii în școli profesionale și la ucenicie a absolvenților claselor a VIII-a și a IX-a pînă la 1 octombrie, după care, dacă este necesar, să se recreeze candidații din rîndul tinerilor ce depășesc vîrsta de școlarizare la zi.

Problema nr. 1 pentru noi, în prezent, o constituie menținerea la cursuri a tuturor elevilor. În acest sens, cheia rezolvării corecte și integrale a problemei o constituie cointeresarea familiei, a elevilor în procesul școlarizării. De foarte mare importanță este conținutul pregătirii teoretice și practice a elevilor în școala de 10 ani, operativitatea cu care vom reuși să rezolvăm problemele ce tin de finalitatea acestui învățămînt, de preocuparea ca fiecare absolvent să se poată integra imediat după absolvire într-o activitate social-utile. Deși integrarea socio-profesională a absolvenților școlii de 10 ani e mai bună, au fost binevenite și în spiritul echității, unele avantaje create pentru aceștia ca: sistemul de admitere în învățămîntul profesional, accesul fetelor într-o mai mare măsură și la alte meserii decît cele „tradiționale” etc.

Ne preocupăm să diminuăm decalajul dintre ceea ce este în prezent școala de 10 ani așa cum rezultă din realitățile județului nostru și ceea ce trebuie ea să fie, potrivit cerințelor obiective, sarcinilor trasate de Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972, sublinierilor făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul expunerilor ulterioare cu privire la finalitatea ei. În această direcție, cu ajutorul organelor locale de partid și de stat, acționăm pentru îmbunătățirea pregătirii tehnico-productive a elevilor, în funcție de zonele geografice, de cerințele și structura forței de muncă a unităților economice din teritoriu. Odată cu consolidarea atelierelor școlare, urmărim să îmbinăm mai bine activitatea practică a elevilor în școală cu cea productivă în unitățile economice. Pentru buna pregătire a elevilor școlii de 10 ani în vederea obținerii certificatelor de atestare într-o meserie, considerăm că este necesar ca școala generală, să fie concepută în fapt și de drept cu dublă subordonare: consiliilor populare și unităților economice patronatoare, după sistemul școlilor profesionale, bineînțeles mai puțin minusurile ce se mai întîlnesc la cele din urmă și care sînt determinate, în principal, de gîndirea departamentală a sarcinilor școlii și ale întreprinderilor în pregătirea tinerilor. Pentru noi rămîne actuală sarcina extinderii învățămîntului profesional, tehnic și de specialitate, concomitent cu preocuparea pentru consolidarea școlii de 10 ani.

MARIA VICOL

Se impun perfecționări

Au trecut trei ani de cînd s-a luat măsura generalizării învățămîntului de 10 ani, măsură apreciată de tovarășul Nicolae Ceaușescu ca „un adevărat salt în dezvoltarea instrucției și educației tineretului, avînd efecte deosebit de favorabile asupra lărgirii orizontului de cultură al întregului popor, corespunzătoare exigențelor actuale și de viitor ale societății noastre”. De atunci s-au făcut eforturi, s-au căutat soluții proprii pe plan local pentru îndeplinirea acestei sarcini ce stă în fața învățămîntului românesc. Multe dintre județe vor încheia în acest an acțiunea de generalizare a școlii de 10 ani. Ne-am adresat în acest scop inspectorului școlar general, profesorul Ion Pleșca, cu rugămintea de a ne arăta care este situația școlii de 10 ani în județul Suceava.

— Situația pe care o avem pînă acum este incertă, întrucît și la ora actuală clase deja constituite se dezmembrează prin plecarea elevilor la școli profesionale sau la ucenicie la locul de muncă. Așa se explică de ce din 265 de clase a IX-a și a X-a propuse s-au realizat doar 188. Planul de școlarizare propus este de 6 600 elevi. Dintre aceștia la 1 octombrie se găseau înscriși 3 835, iar prezenți 2 604.

— În ce procent apreciați că se va realiza generalizarea în acest an școlar?

— Dacă se vor folosi metodele de pînă acum, acest procent va fi de peste 80 la sută. Pentru realizarea unui procent mai mare de 90 la sută, inspectoratul școlar a prezentat Comitetului de partid județean o modalitate practică de înfăptuire a generalizării școlii de 10 ani în județul Suceava.

— Vreți să vă referiți concret la această posibilitate de înfăptuire a generalizării școlii de 10 ani?

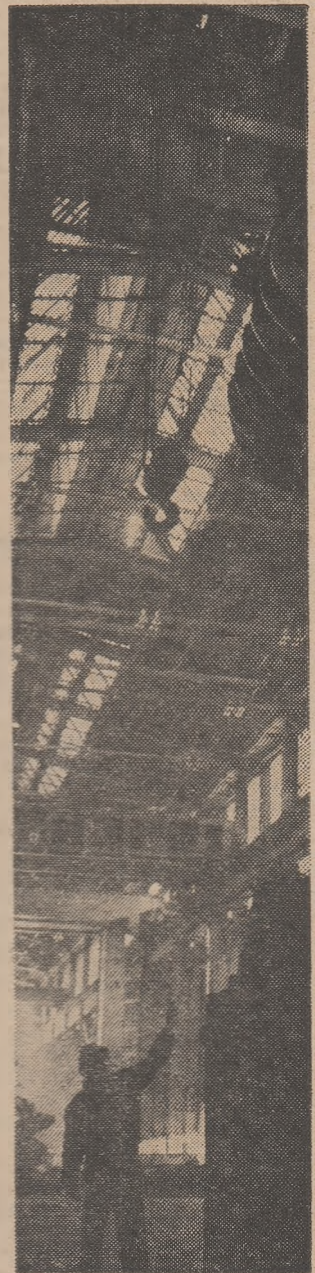
— Acolo unde avem internate, problema e rezolvată. Dar, din păcate, avem prea puține. În cele mai multe dintre localități nu avem posibilitatea construirii acestor internate. În aceste localități ar trebui să aducem copiii la școala din localități foarte depărtate de aceasta. Întrucît nu este foarte greu să-i aducem la distanțe așa de mari, ne-am gîndit să construim clase la centru, elevii să fie înscriși în catalog aici, dar să învețe la

nivel mai înalt de cultură generală și un grad mai mare de profesionalizare. Se impun, desigur, unele măsuri pentru continuarea perfecționării a acestui învățămînt.

— Concret, la ce vă referiți?

— Ca să enumăr numai cîteva, mă gîndesc la micșorarea duratei învățămîntului profesional, la o punere de acord între prevederile Codului Muncii și Regulamentul școlilor generale privind limita de vîrstă cerută pentru angajare, într-un cuvînt la o perfectare a întregului sistem de învățămînt.

C. G. DUMA

școala din satul lor cu profesorii de acolo, care vor face această pregătire în mod voluntar. O dată la două săptămîni să se facă verificarea orală și notarea, iar o dată pe trimestru să se susțină teza la școala de centru. Este un fel de cooperare între sistemul de fără frecvență și cursurile de la zi. În felul acesta, credem noi, vom reuși să școlarizăm toți elevii.

— Ce inconveniente ar avea această modalitate de lucru?

— Această cale e legată de o situație de moment. Ea nu e legiferată. Sînt, desigur, multe imperfecțiuni ale sistemului, ca să-i spun așa: voluntariatul muncii profesorului, posibilitatea, ca și celelalte clase constituite să se dezintegreze. Foarte multe dintre școli au rămas cu clase sub numărul legal de copii în ele prin plecarea în întreprinderi a multora dintre elevii claselor a IX-a și a X-a. Aceste clase sînt și ele amenințate să se desființeze. Noi vom încerca să obținem o dispensă în ceea ce privește numărul legal de elevi la aceste clase. Nu știu în ce măsură o vom putea obține.

— Cum apreciați eficiența învățămîntului de 10 ani în județul Suceava?

— Sub raport educativ, economic și social, școala de 10 ani s-a dovedit eficientă. Absolvenții clasei a X-a s-au angajat în producție sau au mers la școlile profesionale. Absolventul acestei școli are un

Rep.: Mai întâi, câteva cuvinte despre organizarea practicii tehnico-productive în liceul dumneavoastră.

Gh. Mierlea: Cele cinci ateliere, amenajate în incinta școlii, au profiluri diferite în funcție de posibilitățile întreprinderilor patronatoare și de condițiile locale. Avem un atelier de electrotehnică, două ateliere de lăcătușărie, dintre care unul de mecanică fină și ajustaj și celălalt de construcții metalice. Toate aceste trei ateliere sînt patronate de Întreprinderea industrială de stat „Automatică”. De asemenea, mai avem un atelier de confecții, patronat de Centrala industriei confecțiilor și unul de tricotaje, patronat de Centrala industriei tricotaajelor.

Rep.: Ce meserii vor deprinde elevii în cadrul acestor ateliere?

M. Dorobanțu: La atelierul de electrotehnică, elevii execută instalații de automatizări de complexitate mică sau medie, deprinzînd meseria de montator. Pe baza contractului încheiat cu „Automatică” elevii vor avea în permanență de lucru. De un mare folos le sînt elevilor cunoștințele de la celelalte obiecte (desen, fizică), întrucît la montarea acestor tablouri de comandă se lucrează după documentație, elevii trebuind să descifreze desenul și simbolurile. Aceștia au posibilitatea să execute o varietate de operații: trasarea panoului pentru găurire, debitarea și filetarea găurilor, montarea elementelor pe șină, montarea șinelor pe panou, montarea diferitelor aparate (contactori, comutatori, termistori etc.) pe panou. Astfel, se evită monotonia, pentru că fiecare panou e diferit de altul și pentru că fiecare pune probleme de gîndire tehnică. Vreau să vă spun că aceste lucrări de automatizare presupun un înalt grad de precizie.

Rep.: Elevii au posibilitatea să execute în mod gradat lucrări de complexitate diferită?

V. Forțu: Într-o oarecare măsură, da. Spun într-o oarecare măsură deoarece ca să realizezi planul de

ABSOLVENT DE LICEU — MUNCITOR CALIFICAT

Masă rotundă

Liceul de cultură generală, așa cum îl cunoaștem, nu mai răspunde exigențelor pe care societatea noastră le pune în fața învățămîntului. Absolventul de liceu trebuie ca odată cu diploma de bacalaureat să posede și certificatul de muncitor calificat. Pentru a cunoaște în ce măsură această sarcină fundamentală a liceului de cultură generală este realizată, am organizat la începutul anului școlar 1972-1973 o masă rotundă la Liceul „I.L. Caragiale” din Capitală.

Au participat: directorul liceului prof. Gheorghe Mierlea și maistrii-instrucitori de la acest liceu: Marin Dorobanțu, Valentin Forțu, Anghel Mărgineanu, Oltea Iliuț, Elena Costea.

producție trebuie să-i pui pe toți elevii să lucreze. Or, aceasta îți dă mai puțin posibilitatea să gradezi dificultatea operațiilor, întrucît toate forțele trebuie concentrate pentru realizarea planului și astfel de multe ori și elevii anului I și elevii anului al IV-lea lucrează la aceeași operație.

Rep.: Considerați că după cei patru ani de muncă elevii vor deprinde meseria?

V. Forțu: Sigur. De altfel, muncitorii deprind meseria de instala-

tori în automatizare tot la locul de muncă și într-un termen mult mai scurt decît ciclul liceal.

A. Mărgineanu: Și la atelierele de lăcătușărie elevii pot deprinde în patru ani foarte bine meseria de lăcătuș. În anii I-II elevii lucrează în atelierul de mecanică fină, iar în anii următori trec la construcții metalice.

Rep.: Cum este organizată practica acelor eleve care nu lucrează în atelierele de electrotehnică și de mecanică fină și ce șanse au ele să primească atestarea în meserie?

Gh. Mierlea: Cea mai mare parte dintre elevele noastre lucrează în atelierele de croitorie și tricotaje, ateliere care au încheiat contracte cu întreprinderile patronatoare și care contribuie astfel la realizarea planului de producție al acestora.

O. Iliuț: Elevele de la atelierul de croitorie sînt calificate pentru o anumită operație, așa cum sînt calificate și muncitorii din Fabrica de confecții, astfel că la sfîrșitul liceului cele care vor dori vor putea să se angajeze, pe baza atestatului primit, ca muncitoare calificate în fabrică.

E. Costea: Meseria de tricotaș se poate deprinde de asemenea ușor. Elevele o învață repede pe măsură ce s-au obișnuit cu mașina. Aici aș vrea să subliniez o idee: aceea că atelierul-școală trebuie înzestrat cu mașini noi, de calitate. O mașină veche, demodată, care se defectează mereu, aduce un deservicelul mamei noastre. Elevele vād în asta o piedică în deprinderea meseriei, și pe bună dreptate.

Rep.: Aveți clase speciale în liceu. Cum ați rezolvat problema practicii tehnico-productive a acestor elevi?

Gh. Mierlea: Pentru elevii claselor speciale am căutat să organizăm practica diferit de a celorlalte clase, asigurîndu-le locuri de muncă potrivite aptitudinilor lor. Astfel, elevii claselor speciale de matematică vor deprinde meseria de proiectanți în cadrul Institutului de cercetări și proiectări alimentare — București. Elevii claselor speciale de fizică se vor califica în proiectări în automatizări, cei de la clasele de chimie vor efectua practica în laboratoarele Facultății de chimie de la Universitatea București, iar cei de la clasele de biologie vor face practica tehnico-productivă în cadrul Facultății de biologie.

CORNELIA GĂRMACIA

Raid-anchetă

Din „ogînda” la zi a profilului atelierelor-școală din municipiul și județul Galați pe care ne-a prezentat-o cu ocazia unui raid-anchetă prof. Tiberiu Stegărescu, inspector școlar șef al județului, reținem câteva procente semnificative pentru orientarea instruirii practice-productive a elevilor din școlile generale și liceele din raza inspectoratului respectiv: **electrotehnică — 1,4%**; **telecomunicații — 0,7%**; **reparații auto — 1,4%**. La celălalt capăt se află în ordine: **lăcătușărie — 26,7%**; **timplărie — 19,6%**; **croitorie și menaj — peste 33%** din totalul atelierelor-școală din județul și municipiul Galați. Acest fapt a determinat constituirea unei comisii la nivel județean care să reexamineze profilurile de ateliere-școală și să exploreze posibilitățile de antrenare în acțiunea de patronare de noi întreprinderi. Din circa 50 de mii de elevi din învățămîntul de cultură generală, aproximativ 44% sînt cuprinși în activități practice-productive pe profil industrial, iar restul pe profil agrar (loturi școlare, microferme). Curios, la prima vedere, marile întreprinderi din raza municipiului Galați aveau, la data la care am întreprins raidul (29 septembrie a. c.), o participare mult sub posibilitățile lor economice, ceea ce a dus la profilul de ateliere-școală amintit mai sus. Cîteva trăsături sînt comune celor cinci licee de cultură generală din municipiul Galați. Deși numericește elevele reprezintă peste 50% din numărul școlarelor, profilul atelierelor-școală pentru ele este obositor de monoton: croitorie, broderie. În anul școlar trecut, Liceul nr. 5, de exemplu, stabilise practica tehnico-productivă a elevilor săi la Întreprinderea textilă „Fusul”. Rezultatele obținute aici au fost puțin concludente, ceea ce a determinat conducerea liceului și inspectoratului școlar să organizeze activitatea de instruire practico-productivă în incinta liceului. La data respectivă, cele trei ateliere școlare se aflau în construcție. În anul școlar 1972-1973, reiese din relatarea maistrului-instructor Ciocan Vasile și a prof-

soarei de stenografie Petcu Maria, situația se prezintă astfel: băieții sînt profilați pe electrotehnică; o parte din fete vor continua croitoria, iar 10 clase (a se înțelege numai elevele) sînt reprofilate pe stenodactilografie!

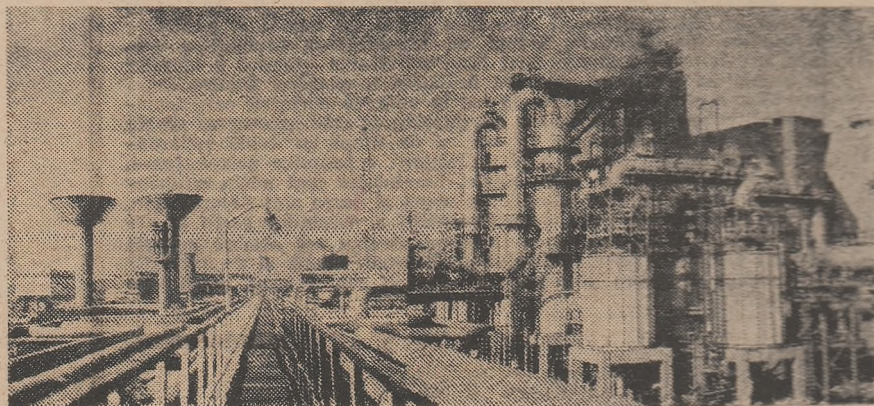
Liceul nr. 3 (de eleve) și-a profilat cele aproape 600 de eleve pe croitorie, broderie, cusături. În anul acesta, ne informa ing. M. Alexandrescu, inspector școlar de specialitate, s-a luat legătura cu conducerea U.J.C.M. Galați pentru a se obține comenzi de cerceafuri, slipuri, costume de copii în serie pentru școlile gălățene și în mod special pentru Liceul nr. 3. O precizare se impune. Specificul municipiului Galați este binecunoscut. Aici funcționează întreprinderi de rang republican (C.S.G. și S.N.G.). Industria ușoară, respectiv industria confecțiilor, are o pondere mult mai redusă. În aceste condiții particulare, problema profilului atelierelor-școală pentru fete se pune cu deosebită acuitate. Este necesar ca acțiunea de explorare a posibilităților pe care comisia a desfășurat-o să continue pentru a găsi soluții corespunzătoare. Dacă mai amintim că și la liceele nr. 2 și 7 (mixte) elevele reprezintă majoritatea efectivului școlar și că atelierele-școală pentru fete sînt profilate tot pe croitorie și broderie se înțelege importanța acestei probleme. De altfel, prof. Cojocaru Mihail, director adjunct la Liceul nr. 2, ne-a destăinuit doleanța unor eleve ale liceului de a se instrui în ateliere cu un grad de tehnicitate mai ridicat (de ex.: electrotehnică). Pentru Liceul nr. 2 problema patronajului capătă un aspect mai particular. În anul școlar trecut, băieții au făcut instruire practico-productivă la Întreprinderea poligrafică din localitate. După trim. II, ne relatea prof. Dumitrache Cioarecu, directorul liceului, conducerea școlii s-a văzut

nevoită să renunțe la această întreprindere și să-i repartizeze pe elevi în trim. III la nu mai puțin de 10 școli generale, pe lângă diferite ateliere. Este limpede că în acest fel un an util s-a irosit. Și la începutul acestui an școlar lucrurile nu sînt prea liniștitoare. Școala este în căutarea unei uzine-patron. Combinatul siderurgic Galați și Șantierele navale Galați, datorită obligațiilor pe care le au față de Liceul industrial de construcții, față de Grupul școlar profesional, Institutul politehnic etc., nu-și puteau asuma la data raidului nostru sarcina de a patrona liceul. Aceasta, deși elevii acestei școli sînt copiii salariaților Combinatului, iar seraliștii sînt salariați la Combinat. Se duceau tratative — cu rezultate incerte — cu Uzina mecanică navală (care invocă aceeași deficiență în acceptarea ideii de a patrona școala). Ar mai rămîne eventualitatea de a fi patronați de Întreprinderea de cuie, sîrmă și lanțuri (care patronază școlile generale nr. 6 și 12). O perspectivă mai bună par a avea elevii liceelor nr. 1 și 7. Primii sînt patronați de I.R.E.G. și Laminorul de

tablă subțire. Șanse mari au, după cum ne spunea inspectorul școlar de specialitate care discutase chestiunea aceasta cu inginerul șef de la I.R.E.G., grupele de elevi care vor fi repartizați la această întreprindere. Elevii se adaptează cu ușurință la specialitățile P.R.A.M. și A.M.C. (ajutați de cunoștințele de la disciplinele pozitive dobîndite în liceu). Elevii de la Liceul nr. 7 — ne spunea prof. D. Ștăbănuș, directorul liceului — continuă să fie instruiți în mecanică auto și, în perspectivă, în conducere auto. (Întreprindere-patronatoare I.T.O. și I.T.A.). În ce privește conducerea auto, liceul se bucură de sprijinul Școlii de șoferi profesioniști.

Așadar, în acest nou an școlar există condiții materiale rezonabile pentru instruirea practico-productivă a elevilor din liceele de cultură generală din municipiul Galați să răspundă exigențelor tot mai înalte pe care societatea noastră le are față de învățămînt. Depinde de toți factorii locali ca aceste condiții să fie valorificate la maximum.

NICOLAE SORIN

Combinatul siderurgic Galați

PROIECTELE DIRECTORULUI S-AU ÎMPLINIT

Cu vreo trei ani în urmă am fost la Liceul nr. 1 din Caracal. Am stat de vorbă cu câțiva dintre profesorii și elevii săi într-o problemă de educație. M-a impresionat atunci nu numai liceul — o construcție frumoasă, poate una dintre cele mai frumoase din oraș — ci, mai ales, atmosfera de muncă serioasă, pasionantă, ordinea desăvârșită, colectivul acela harnic, ambițios. Se simțea peste tot în acest liceu mina unui om priceput, care știe să organizeze și să conducă. Între multe lucruri văzute atunci — despre care am scris la timpul cuvenit — directorul mi-a arătat și subsolul școlii. Am intrat în niște catacombe degradate, întunecoase, pline cu tot felul de materiale, care distonau, firește, cu tot ce văzusem până atunci. Nu știam care-i scopul acestui popas subteran. M-a lămurit însă de îndată directorul. Plimbându-mă prin încăperile acelea insalubre mi-a mărturisit planurile sale, proiectele pe care le are și pe care, cu siguranță, le va traduce în fapt. Pe măsură ce vorbea, se entuziasma, vedea parcă totul aievea.

Din 1937, spațiul acesta imens stă nefolosit. Câțiva zeci de metri pătrați de ziduri solide zac neingrijite și nevalorificate de-a-ta amar de vreme și noi ne plingem de spațiu — imi spunea directorul Florea Păunică. Vreau să schimb totul și să transform subsolul acesta în ateliere școlare. Vă imaginați dumneavoastră ce spații sînt aici, ce loc avem pentru amenajarea atelierelor? Mulți zîmbesc atunci cînd aud planurile astea, alții cred că va trebui o muncă imensă, bani mulți și că poate n-ar merita osteneala.

Directorul Florea Păunică s-a ținut de cuvînt. Astăzi, subsolul Liceului nr. 1 din Caracal este de nerecunoscut. Nici urmă din ceea ce a fost. S-a transformat într-o adevărată întreprindere. Cinci încăperi mari sînt amenajate ca ateliere de lăcătușărie, electrotehnică, țîmplărie, croitorie, țesătorie și broderie. Strunguri, aparatură electrică, tot felul de mașini, de unelte și piese, războaie de țesut, într-un cuvînt, tot ce este necesar pentru pregătirea practică a elevilor a fost instalat aici. Anul școlar trecut — atunci au fost date în folosință — s-au efectuat în aceste ateliere lucrări care au adus liceului venituri de peste 60.000 de lei. Cu lucrările executate s-au organizat două expoziții pe plan local și câteva au fost prezentate în cadrul Expoziției „Practică și creativitate în învățămînt”. Anul acesta — imi spunea directorul — și-au propus să realizeze, prin valorificarea lucrărilor, peste 100.000 de lei.

Acestea sînt doar cîteva date lapidare, succinte. Despre munca pe care a desfășurat-o directorul Florea Păunică aproape un an de zile pentru transformarea subsolului școlii s-ar putea scrie însă multe, foarte multe lucruri. Pentru că a fost o muncă tenace, plină de dăruire și deloc ușoară: au trebuit degajate toate încăperile acelea, tencuite, pardosite, a trebuit instalată lumina, rețeaua de forță, au trebuit puse uși, ferestre și toate cele necesare funcționării unor ateliere moderne. Dar despre aceste greutăți, comunistul Florea Păunică vorbește mai puțin sau aproape deloc. Pentru că, așa cum o spune, importante sînt rezultatele muncii, important este că a putut realiza un lucru valoros.

MONICA ROBEA

ȘTEFAN SZÖNYI
Tipografie ilegală

În echipe de cercetare

Culegerea de studii și articole „Învățămînt practic, învățămînt modern”, editată de Inspectoratul școlar Deva, în care se remarcă în mod deosebit studiul profesorului Bujor Vulcu despre „Culegerea și interpretarea terminologiei geografice locale”, ne-a făcut să ne oprim în rîndurile ce urmează asupra contribuției pe care pot și trebuie să o aducă cadrele didactice în cercetarea complexă istorică, socială, economică, lingvistică, geografică a realităților din zona în care își desfășoară activitatea. Căci volumul editat de Inspectoratul școlar Deva nu este izolat în ceea ce privește studierea problemelor locale: în culegeri editate de inspectoratele din județele Argeș, Galați, Bihor, găsim preocupări similare.

Ceea ce lipsește tuturor acestor culegeri este caracterul organizat, convergent, al cercetărilor. Luarea profesorului Bujor Vulcu pare a fi — prin relevanța cercetării — un fragment dintr-un referat de doctorat, lucrarea profesorului Nicolae Mărușca de la

Oradea (publicată în „Cercetări de limbă și literatură”) este un fragment din monografia lingvistică a comunei Borod, județul Bihor. Este vorba în aceste două cazuri de cercetători formați, a căror contribuție ar fi putut apărea în orice publicație de specialitate. Dar, alături de asemenea cercetători cîți profesori și învățători nu bătătoresc cărări arhicunoscute, repetă date strînse cu hărnicie, de ici, de colo, în redactarea lucrărilor de grad? ! Dacă societățile științifice locale ar lua legătura cu Institutul de lingvistică al Academiei, bunăoară, ar afla cît de interesat este acest for în stringerea și interpretarea materialului de toponimie. În vastul proces al transformărilor economice, numele de locuri — adevărate inscripții asupra trecutului, reliefului, faunei, și florei unei regiuni — sînt adeseori înlocuite, fără temei, prin dispoziții capricioase, locale. Astfel, bunăoară, vechiul nume al localității Vierăș din județul Argeș (explorat de profesorul G. Giuglea și

colaboratorii ca avînd în limbă lat. verres) a fost înlocuit cu Făget; nume ca Bejenari care evocă bejenia din trecut, sau Ușureni care indică proveniența locuitorilor din Transilvania, după din nomenclatura satelor din nici o justificare, organelle locale neținînd seama de logotura cu trecutul.

Pentru a sublinia importanța istorică și lingvistică a toponimelor vom cita un exemplu din studiul „Din toponimia Văii Bistriței” (județul Bihor), publicat de M. Oros în „Studii și materiale de onomastică”. Editura Academiei R.S.R. 1969. Satul Voievozi din județul Bihor (din apelativul românesc „voivod”) este amintit în documente oficiale încă din anul 1491 ca proprietate a unor voievozi și nobili români care reușiseră pînă la această dată să-și păstreze domeniile. Timp de aproape 500 de ani, toponimul oficial maghiar Almaszeg nu s-a impus, în vorbirea localnicilor, păstrîndu-se pînă astăzi vechiul nume.

În aceste condiții culegerea unor nume de locuri de către echipe formate din lingviști, geografi, istorici, etnologi, ar îndeplini un deziderat de mare actualitate, ar ajuta la adunarea și interpretarea unor materiale inedite sau ar duce la monografiile locale fără amprentă de diletantism. Susținem, deci, în esență, că lucrările de grad de diferite specialități ar putea fi îndrumate spre cercetarea fenomenelor locale în strînsă legătură cu institutele Academiei, cu institutele de învățămînt superior și societățile științifice.

Dacă în locul unor nume de cercetători ca acelea semnalate aici, în publicațiile locale, am înființa numele unor cercetători tineri, grupați în echipe de cercetare, profitul ar fi imens, atît pentru autorii individuali, cît și pentru vasta arie a specialităților pe care le reprezintă.

OFELIA PROCA-ȚEPELEA

Liceul din Sebiș

Punct muzeistic

N. IORGA:

ISTORIA ARMATEI ROMÂNEȘTI*

Izvorită nu din dorința realizării unor studii militare de specialitate, ci a unei sinteze istorice, menită să ușureze asemenea lucrări, cartea prezintă cititorului valori multiple, o lectură interesantă și profitabilă nu numai istoricului.

Este mai întâi o masă importantă de date și fapte, adunate cu migală și pricepere; ele completează și detaliază cunoștințele mai vechi ale cititorului asupra istoriei politice și militare românești. Autorul abordează șase secole (XIV-XIX), dar atenția principală este concentrată mai ales asupra a două dintre ele (XV-XVI), relevând idei directoare, de amplă respirație patriotică și profundă fundamentare științifică: lupta pentru menținerea și recucerirea independenței țărilor române; procesul care le apropie și, în cele din urmă, le contopește; aportul eroic al strămoșilor pentru binele patriei etc. Extrase din scrisori, proclamații, letopisețe, rapoarte diplomatice etc. pregnează cadrul și pitorescul momentului.

Apare apoi istoricul cu larg orizont de înțelegere a fenomenului, cu capacitatea surprinderii esențelor. Evidențiindu-se acțiunile patriotice, eroice, ale unor boieri, în anumite perioade, se aruncă totodată ascuțite săgeți la adresa actelor trădătoare ale altora. Se subliniază adesea rolul și acțiunile țărănimii: ea este temelia forței militare a lui Ștefan cel Mare (p. 109—111); țărănimea transilvăneană se ridică la luptă în 1599 și face imposibilă rezistența locală a nobilimii; în fața ofensivei victorioase, dirijate de Mihai Viteazul (p. 251) etc. Autorul găsește dovezi preemportorii ale unității oamenilor pământurilor românești.

În fine, analiza unui imens material îngăduie autorului și drept încheieri asupra războiului și

armatei înseși, „...un război, ca orice fac oamenii, e un fenomen social...” (p. 7). Oștirea românească preia elemente valoroase din experiența altor armate (p. 22-25, 106-108, 196, 399), fără însă a le copia; oștirea țărilor române se dezvoltă pe propriul drum, pe baza propriilor nevoi (p. 25-41, 108-111 et pass.), știind că — lup-tînd pentru o cauză dreaptă — trebuie să fie superioară inamicului și să-l înfrîngă. Izvoarele de viață ale unei armate sînt: „contactul cu poporul”, „cultul tradițiilor”, „educația sufletului” (p. 401); „Oricare ar fi proporția numerică, nu poate învinge decît acela de partea căruia este ordinea militară, disciplina și unitatea în mișcări” (p. 343) etc.

Lucrarea nu este, desigur, lipsită de neajunsuri: fiind *Istoria armatei românești*, expediază totuși în prea puține pagini secolul al XVIII-lea și prima jumătate a celui de-al XIX-lea, nedumerind prin neabordarea confagrației din 1877-1878 și a primului război mondial, deși este concepută în primele două decenii ale veacului nostru; analiza este cîteodată insuficient de pătrunzătoare și tributară unor idei neștiințifice etc. Totuși, în fața marilor merite de concepție și a muncii impresionante ce a zidit-o, cel ce citește cartea — și cu atît mai mult cel ce o studiază — o va aprecia ca remarcabilă.

Un *Studiu introductiv* (M. Neagoe, p. 5-15) completează cu folos lucrarea (republicată de Editura militară, sub îngrijirea lui N. Gheran și V. Iova), una dintre importante sinteze ale aceleia, ce rămîne piscul istoriografiei țării noastre și una dintre personalitățile științei omenirii.

LOUIS ROMAN

* Ed. militară, 1972.

Recomandăm consultarea următoarelor apariții:

Eliza Campus: Înțelegerea balcanică (Editura Academiei, colecția Biblioteca istorică).

P.P. Negulescu: Scrieri inedite, III (Editura Academiei).

G. Ghimeș: Ideea de republică în gîndirea românească (Editura științifică).

Radu Stochiță: Teoria conceptului în logica lui Hegel (Editura științifică, colecția Logos).

Michai Kalecki: Schița teoriei

creșterii economiei socialiste (Editura științifică).

Centenarul morții eroului național Avram Iancu a prilejuit editarea următoarelor volume cu caracter monografic sau documentar:

Ștefan Pascu: Avram Iancu (Editura Meridiane).

Liviu Maior: Avram Iancu — Serisori (Editura Dacia).

Pompiliu Teodor: Avram Iancu — Memorialistică (Editura Dacia).

A apărut numărul 2 (10), 1972 al revistei teoretice și social-politice a C.C. al P.C.R. „Era socialistă”. Din sumar relevăm articolele care au drept obiectiv educația comunistă în spiritul recentelor documente de partid. Astfel Miu Dobrescu, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. semnează „Factorul conștient și ritmul realizărilor social-economice în construcția socialistă”; Mihai Drăgăneșcu scrie despre — „Conceptul de muncă în lumina revoluției tehnico-științifice”, iar Octavian Chețan despre „Raportul conștiință socialistă — existență socială”.

Despre „Rolul actual al sociologiei românești își exprimă opiniile acad. Miron Constantinescu, președintele Academiei de științe sociale și politice, într-un interviu acordat revistei.

Sub titlul „La început de an școlar”, prof. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului ne oferă o viziune largă și unitară asupra învățămîntului, un bogat material informativ în legătură cu modificările survenite în structura învățămîntului românesc în ultima vreme, cu perspectivele pe care le are în următorii ani.

Numărul 2 al „Erei socialiste” mai abordează probleme de politică externă, de știință, iar o parte din paginile revistei sînt rezervate istoriei mișcării muncitorești și dialecticii dezvoltării societății socialiste.

Cititorii interesați de domeniul economiei politice găsesc date interesante în legătură cu funcționalitatea unor categorii economice în etapa actuală în materialul prof. dr. Iulian Văcărel, prim-adjunct al ministrului finanțelor, „Stimulente, răspunderi, eficiență”.

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII Nr. 65 din 14 octombrie 1972

Componenta ateistă a educației comuniste

Acțiune vastă, de largă anvergură, incluzând în sfera sa de cuprindere întregul popor, națiunea noastră socialistă, activitatea ideologică-educativă a partidului se întrepătrunde organic cu celelalte laturi și procese ale vieții sociale în general, constituind o direcție fundamentală a operei de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

În cadrul educației comuniste, problemele privind concepția științifică despre natură și societate, înțelegerea materialistă a fenomenelor și legităților realității obiective și respingerea interpretărilor, a stărilor de spirit și mentalităților mistico-religioase, ocupă un loc important.

Este cunoscut că fundamentul filozofic al concepției comuniste este materialismul dialectic și istoric, iar a.b.c.-ul oricărui materialism este ateismul. Prin urmare, se înțelege de la sine că prin înseși bazele sale filozofice, concepția comunistă despre lume și viață este opusă irevocabil misticismului și religiei.

Sporirea continuă a rolului factorului conștient în actuala etapă de dezvoltare a societății noastre, ridicarea pe o treaptă tot mai înaltă a muncii ideologice și de educație fac necesară totodată dezvoltarea corespunzătoare a activității de propagare a concepției materialist-științifice, ateiste.

Dezvoltarea socialismului pe propria lui bază, construirea societății socialiste multilateral dezvoltate și asigurarea atingerii parametrilor caracteristici țărilor industriale avansate sînt indisolubil legate de avîntul științei și aplicarea consecventă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice în producție, în organizarea și conducerea vieții economico-sociale.

Se poate spune fără exagerare că cercetarea științifică, integrarea organică a acesteia în activitatea tuturor sferelor vieții sociale, constituie o trăsătură esențială a procesului de dezvoltare as-

cententă, o cerință fundamentală a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.

Toate acestea fac necesară ridicarea continuă a pregătirii culturale, a înarmării cu noile cuceriri ale științei și creșterii gradului de calificare profesională a membrilor societății noastre. Pe un plan mai larg, ele determină o pătrundere tot mai profundă a spiritului științific în climatul intelectual, în viața spirituală a națiunii. Alături de convingerile comuniste, de normele de conduită și valorile specifice concepției partidului nostru, pregătirea culturală generală, formația științifică, lărgirea continuă a orizontului cunoașterii constituie elemente esențiale ale educației comuniste, ale profilului spiritual al omului nou.

Evident că, odată cu aceasta, se pune și problema însușirii concluziilor filozofice ce decurg din cunoașterea științifică, din activitatea revoluționară, transformatoare, desfășurată de partidul nostru, a îmbogățirii și aprofundării concepției materialist-dialectice și istorice.

Tumultuoasa activitate îndreptată în direcția dezvoltării continue ascendente a societății noastre, a amplificării rolului principiilor comuniste în viața națiunii, acțiunea convergentă a complexului factorilor educaționali, au avut ca efect producerea unor mutații profunde în concepția și conduita oamenilor, în modul lor de trai și viața de fiecare zi. Pe planul formației filozofice, a concepțiilor generale despre natură și societate, aceste procese au avut ca efect crearea unui om nou, deschis viziunii științifice, cu atitudine cuceritoare, revoluționară, luptător pasionat pentru adevăr și dreptate, pentru triumful deplin al principiilor luminoase ale socialismului.

În sistemul concepțiilor generale, al valorilor și normelor ce guvernează conduita majorității

membrilor societății noastre, ră-mășițele credințelor mistice, ale practicilor religioase, cunosc un proces de diminuare. Un număr tot mai mare de oameni renunță în mod deschis la concepțiile și mentalitățile religioase. Pe de altă parte, marea majoritate a acelor care se consideră credincioși, în fapt dovedesc o atitudine indiferentă față de problemele religiei, preocupându-se în mod accidental și mai ales în virtutea tradiției de practicarea unor ritualuri religioase, de oficierea unor sărbători etc.

Aceasta este expresia unui proces mai general, existent pe plan mondial, de descreștere continuă a religiozității maselor, de ancorare mai profundă a preocupărilor milioane de oameni în realitățile epocii noastre, în vasta problematică ridicată de lupta pentru progres social și pace, împotriva imperialismului, reacțiunii și războiului.

În condițiile societății noastre, profund impregnată prin structura ei cea mai intimă, prin funcționalitatea dezvoltării sale, de spiritul științific, descreșterea religiozității și dezvoltarea concepției materialiste, ateiste, au un teren deosebit de prielnic.

Desigur de aici nu decurge concluzia că credințele și practicile mistico-religioase, mentalitățile și conduitele ce decurg din acestea, au dispărut de la sine sau că ele vor dispărea automat într-un viitor apropiat. Viața arată că trebuie respinsă tendința înțelegerii simple a tezei lui Engels că religia va pieri de moarte naturală odată cu dispariția cauzelor care au generat-o în sensul că nu ar mai fi necesară combaterea argumentată, științifică, a irraționalismului mistic, a concepției despre lume și viață a reprezentanților religiei.

În realitate, înlăturarea credințelor religioase din viața societății — proces îndelungat și anevoios — presupune, alături de acțiunea convergentă a tuturor factorilor educaționali din societatea noastră, inițierea unor acțiuni speciale, bine concertate, în vederea stimulării gândirii proprii a oamenilor, a dezvoltării spiritului științific, raționalist, a capacității de a desprinde concluziile ateiste ce decurg din întreaga cunoaștere și practică a societății omenești, din activitatea eroică a poporului nostru de construire a noii societăți.

Această muncă este deosebit de complexă, solicitînd imaginația și inteligența, priceperea de a incita gândirea critică, creativitatea, spiritul inovator de a ataca în mod concentrat prejudecățile, inerția în gândire, dogmatismul, ca și pseudoargumentele reprezentanților religiei, care, încercînd să

NECULAI JDERU

(Continuare în pag. 6 II-a)

(Urmare din pag. 1-a)

„modernizeze” credințele mistice, se străduiesc în fel și chip să dea o interpretare denaturată, fideistă, noilor cuceriri ale științei.

Referindu-se la importanța ce trebuie acordată problemei educației materialist-științifice, secretarul general al partidului nostru arăta: „Transformarea oamenilor, înarmarea lor cu concepția înaintată despre viață și societate — materialismul dialectic și istoric — cu cele mai noi cunoștințe și concluzii ale științei, constituie una din cele mai complicate probleme, cu mult mai grea în multe privințe, decât dezvoltarea economiei”.

Dintre factorii educaționali che-mați să concure la această vastă operă, școala, în calitatea ei de principal instrument de instrucție și educație a tineretului, poate să aducă o contribuție esențială la formarea concepției materialist-dialectice, a spiritului științific, ateist al tinerei generații.

Din acest punct de vedere s-ar putea spune că școala are privilegiul de a deține condiții optime pentru înarmarea materialist-dialectică a tinerei generații. Îi stă la dispoziție în această direcție întreg ansamblul cunoașterii științifice contemporane, pe care, prezentându-l într-o formă logică articulată, asigurând asimilarea creatoare a noțiunilor și legilor învățate și, mai ales, a concluziilor generale ce se degajă din însușirea acestora, creează premisele formării unei imagini veridice, materialiste, despre natură și societate, diametral opuse concepțiilor mistico-religioase.

Pe de altă parte, dezvoltarea activității practice, integrarea tineretului în vasta activitate de construire a valorilor materiale și spirituale a societății noastre —

la care școala este chemată să aducă o contribuție crescând — permite amplificarea și potențarea valențelor educative ale procesului instructiv, accelerarea formării convingerilor și trăsăturilor de caracter ale omului societății noastre.

Problema care se pune este de a folosi din plin marile posibilități oferite de conținutul și direcționarea procesului instructiv-educativ, de a conjuga într-o acțiune convergentă toate elementele acestuia, de a valorifica la maximum potențialul formativ al tuturor disciplinelor predate.

În fond, sarcina școlii de factor principal al educației și instrucției tineretului, al cultivării convingerilor și atitudinilor, a conduitei și modului de viață ce decurg din principiile comuniste, revine întregului corp didactic, tuturor profesorilor de la toate materiile și nu doar celor care predau științele sociale și umaniste, așa cum se mai consideră uneori în mod greșit.

În direcția promovării materialismului, a spiritului științific și a respingerii concepțiilor mistico-idealiste, școala românească are vechi tradiții. Această atitudine s-a conjugat cu participarea la lupta revoluționară și democratică, cu poziția militantă înaintată a slujitorilor școlii și a tineretului studios. Pentru aceștia afirmarea unei poziții ateiste sau a unei atitudini de rezervă critică față de credințele religioase, constituiau un lucru de la sine înțeles, o trăsătură a intelectualului înaintat, a omului cult în general.

În climatul de înaltă exigență intelectuală, de puternică efervescență a gândirii și căutare cutezătoare a noului, de spirit combativ față de manifestările retrograde și înapoiate din societatea noastră, cultivarea și ridicarea pe o treaptă mai înaltă a acestor tra-

diții ale școlii românești apare ca un lucru firesc și totodată necesar. În special ar trebui cultivată și amplificată în mod corespunzător tradiția atitudinii militante, ofensive a reprezentanților gândirii materialiste și ateiste din vechea Românie, a poziției critice deschise față de misticismul religios.

Manifestările unor mentalități mistice în rindurile anumitor tineri, încercările unor reprezentanți ai religiei de a exacerba credințele religioase și chiar de a cultiva fanatismul — fenomene morbide existente în mod izolat în societatea noastră — trebuie să găsească o ripostă hotărâtă din partea tuturor factorilor ce contribuie la activitatea educativă, inclusiv și, mai ales, din partea școlii.

Este deosebit de actuală indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, care în cuvântarea rostită la Cluj cu ocazia deschiderii anului universitar arăta: „Trebuie dată mai multă atenție combaterii unor mentalități înapoiate, retrograde, a unor concepții antiștiințifice, a unor idei mistice. În țara noastră există libertatea credinței — dar noi sintem comuniști. Voi studenții sînței viitorii intelectuali comuniști și e greu de presupus că un om de știință, un om cu orizont larg de cunoaștere, poate crede că ploaia vine de la o forță supranaturală”.

Răspunzînd chemării secretarului general al partidului, se impune dezvoltarea căutărilor unor noi forme și metode de intensificare a educației materialist-științifice, de valorificare a marilor posibilități oferite de activitatea instructiv-educativă în vederea amplificării rolului formativ al școlii, a sporirii contribuției ei la educația materialist-științifică, ateistă, a tinerei generații.

Educația ateistă, sarcină a întregului proces instructiv-educativ

Ținînd seama de faptul că tinerii care intră în rindurile studenției și-au însușit unele elemente de bază ale concepției materialiste, științifico-ateiste, procesului instructiv-educativ universitar îi revine sarcina, de mare importanță, de a consolida și dezvolta această concepție, transformînd-o într-o convingere adevărată, trăsătură inalienabilă de conștiință individuală și, totodată, de a-i da un suport argumentativ temeinic, un fundament teoretic adecvat; astfel fiecare tînar poate și trebuie să devină un mili-

tant activ al materialismului filozofic, al ateismului, să se considere angajat plenar în propagarea concepției științifice despre lume. Realizarea acestei misiuni de mare răspundere pentru învățămînt e posibilă cu condiția, ca problema formării concepției materialiste militante să nu fie lăsată exclusiv pe seama unor măsuri educative „speciale”, sau a unor discipline sociale, ci să se subordoneze acestui scop întregul proces instructiv, chemat să înarmeze tineretul cu cunoștințe variate despre natură și societate, care

să excludă posibilitatea formării unor idei și imagini false despre fenomenele lumii reale.

Învățămîntul nostru și-a însușit spiritul documentelor partidului cu privire la sarcinile educative, militează pentru ridicarea la cote cît mai înalte a ținutei științifice și a nivelului ideologic al procesului instructiv. Ca urmare a numeroaselor dezbateri s-au stabilit măsuri pentru îmbunătățirea programelor de curs, editarea materialelor didactice, pen-

(Continuare în pag. a III-a)

Practică și epistemologie în contextul dezbaterilor ideologice

Etapa actuală a socialismului în țara noastră este esențial marcată de schimbările revoluționare în câmpul științei și al tehnicii. Aceste schimbări vor impune cu necesitate o redimensionare și îmbogățire a conceptului de practică însuși. Vom aminti pentru exemplificare, faptul că, limbajul logico-matematic specific calculatoarelor electronice — în lipsa cărora nici o economie modernă nu se mai poate dezvolta — se inserează tot mai mult ca o parte integrantă a practicii sociale actuale. În această perspectivă vom recunoaște noi valențe în cunoscuta teză a lui Marx despre Feuerbach potrivit căreia „în practică omul trebuie să dovedească adevărul — considerat istoric și nu dat odată pentru totdeauna — și, deci, forța și caracterul real, netrascendent al gândirii sale.

La recenta Conferință Națională a partidului, ca și în programul pentru îmbunătățirea activității ideologice și educative adoptat la Plenara din 3—5 noiembrie 1971, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ținând seama de trăsăturile noi ale etapei actuale, preconiza o legătură mai strânsă între producție, cercetare și învățămînt cerînd ca „la baza întregului proces educativ de formare a omului nou... să așezăm munca, învățămîntul, știința, ca factori primordiali ai activității umane, ai progresului societății omenești“.

Pentru a reliefa întemeierea teoretică profundă a acestei orientări din programul ideologic al Partidului, vom dezbate dintr-o perspectivă epistemologică unele aspecte ale unității dialectice dintre teorie și practică la nivelul atins în anumite domenii ale științei contemporane.

În vederea satisfacerii necesităților teoretice de a întemeia cit mai riguros matematica, s-au elaborat, opunîndu-se, cu rezultate fecunde, diferite programe: logicist, formalist, intuiționist-constructivist. Printre rezultatele acestora se numără și formularea ulterioară a teoremelor așa-zise critice ale lui Gödel, Church și Tarski, ce poartă — cum se vede — numele descoperitorilor lor. Ele se referă la anumite limite funciare ale sistemelor formale axiomatizate, limite care, în esență, constau în faptul că gândirea formală este incapabilă de o reflexie totală prin care să se autofundeze ca suficientă sieși. Gîndirea formală apare însă ca o sistematizare a gîndirii subiectului operant. În măsura în care prima se vrea capabilă de amploarea adevărului, ea se străduiește — cum sublinia J. Ladrière — să-și reprezinte în maniera sa formală, cu propriile sale resurse, operațiile în care

se afirmă o ciudată putere de transgresiune a cadrului inițial. Dar limitarea sa fundamentală este de a nu reuși să vorbească adecvat despre această transgresiune în limbajul strict al finitului, ce caracterizează formalismele efectuabile. Pentru depășirea dificultăților semnalate de teoremele critice, contribuția principala va fi adusă de matematicienii care se ocupă de Fundamentele matematicii. Dar, ținînd seama că aceste teoreme au pus în discuție chestiuni gnoseologice fundamentale (raportul dintre formal și intuitiv, dintre demonstrație și adevăr ș.a.), o analiză filozofico-epistemologică poate contribui esențial la alegerea unei perspective adecvate care să permită noi soluții de specialitate ulterioare. Pentru crearea acestei perspective s-au depus în ultimii ani multiple eforturi — individuale și colective — de către un mare număr de logicieni, matematicieni, psihologi și epistemologi.

Vom remarca în însăși denumirea de Teoria acțiunii o polaritate dialectică în cadrul căreia teoria nu rămîne doar juxta-pusă sau opusă practicii; ele se sudează indestructibil după modelele oferite de activitatea matematică creatoare.

Printre promotorii acestei perspective epistemologice sintetice, solidară în multe privințe cu punctul de vedere structuralist, amintim pe cunoscutul psiholog și epistemolog J. Piaget, apoi pe L. Apostel, W. Stegmüller, R. Martin ș.a. Leo Apostel se pronunța astfel în legătură cu necesitatea sintezei despre care am vorbit mai sus: pe de o parte — arăta el — sintaxa logică presupune

pragmatica (adică investigarea ce se referă la cei care folosesc un anumit limbaj); pe de alta semantica presupune și ea pragmatica; iar aceasta din urmă presupune o teorie generală a acțiunii sau o praxeologie. Apoi, teoria generală a acțiunii poate și trebuie să utilizeze date sintactice și semantice, deoarece ea poate și trebuie să fie structurală.

S-a putut astfel vedea cum necesități interne ale unor domenii abstracte, cum sînt logica și matematica, impun tot mai mult o transgresiune a formalului și logicului pur printr-o vastă și sintetică teorie a acțiunii care să valorifice achizițiile anterioare ale gîndirii formalizate și axiomatizate.

O înțelegere cuprinzătoare a activității creatoare a omului — incluzînd știința, tehnica, arta — nu poate să nu țină seama de aceste rezultate și tendințe din câmpul preocupărilor matematice, logice și general-epistemologice. În această direcție se înscrie și faptul că arta modernă, rămînînd în esență practic-senzorială (după expresia lui Marx) devine mai abstractă prin integrarea ineluctabilă în viața socială actuală, tot mai mult pătrunsă de limbajul matematic.

Domeniul destul de abstract și relativ greu accesibil al epistemologiei matematicii, pe care l-am ales ca formă de manifestare a simbiozei dintre teorie și practică, dezvăluie credem, anumite tendințe întim solidaritate cu cerințele mai generale de progrese ale condiției umane în epoca noastră.

tru organizarea tuturor activităților instructiv-educative, astfel încât ele să asigure realizarea dezi-deratelor și sarcinilor cuprinse în documentele partidului nostru.

Știind că în educația ateist-științifică un rol important revine predării științelor naturii — fizi-că, chimie, astronomie, biologie ș.a. — cadrele didactice de la a-ocste catedre fac eforturi susți-nute de a-și îmbogăți informația științifică, de a comunica siste-matic noutăți din sfera cercetării aspectelor variate ale lumii ma-teriale, sădind astfel în conștiința tinerilor repere solide în vederea formării convingerii în valabili-tatea adevărului științific, opus dogmei religioase, oricăror dena-turări idealiste, în genere. Tot-odată, în predarea acestor disci-pline se urmărește luarea de ati-tudine activă, militantă, finalizarea materialist-ateistă a informa-ției științifice comunicate.

Funcția educativă a procesului instructiv se realizează în gradul cel mai înalt prin predarea disci-plinelor sociale, și, în primul rând, a materialismului dialectic și isto-ric — baza teoretică a concep-ției despre lume a clasei munci-toare. Însușirea învățăturii mar-xist-leniniste, a documentelor Partidului Comunist Român, con-tribuie în mod hotărâtor la forma-rea conștiinței socialiste, a con-cepției științifice despre natură și societate; ca atare li formează pe tineri ca militanți activi im-potriva oricăror manifestări ideo-

logice străine, inclusiv cele care îmbracă veșmintul concepțiilor mistice-religioase. Cadrele di-dactice care predau științele so-ciale urmăresc neabătut să facă din fiecare lecție sau seminar un prilej de dezbateri vii în proble-mele teoretice și practic-politice, să contracareze argumentat orice idee sau interpretare eronată, să determine adâncirea convingerilor în justetea concepției științifice despre lume. Pe această linie se înscrie și activitatea cabinetelor de științe sociale, care, deși n-au ajuns încă la un nivel corespon-zător de funcționalitate, au debu-tat promițător, anunțându-se ca instrumente deosebit de utile pen-tru procesul instructiv-educativ.

În ceea ce privește educația ate-ist-științifică merită a fi semna-lată introducerea în planul de în-vățământ al universității (ca și în alte instituții de învățământ su-perior) a unor cursuri speciale — istoria și sociologia religiei, cri-tica doctrinelor religioase și ate-ism ș.a.

Cursurile amintite, adâncesc, printr-o problematică specifică, convingerile ateiste ale studen-ților, li înarmează cu cunoștințe mai bogate referitoare la fenome-nul religios, privit critic, relevă mai larg căile, mijloacele și meto-dele combaterii manifestărilor mistice religioase și ale edu-cației ateiste. Această pregă-tire, oarecum specială, este deosebit de utilă mai ales pentru studenții care vor deveni

în perspectivă cadre didactice. Aici însă se impune și o observa-ție critică. Unele conduceri ale fa-cultăților consideră aceste cursuri ca ceva periferic pentru planul instructiv-educativ, introducân-du-le doar ca „facultative” (în condițiile unei suprîncercări a studenților cu cursuri obligatorii) sau le ignorează cu desăvîrșire, eliminându-le din planul de învâ-țământ (ca, de pildă, la facultăți umanistice: istoria, limba ro-mână).

Deși în anii școlari trecuți aso-ciațiile studentești din universi-tate au inițiat unele acțiuni de educație ateist-științifică — sim-pozioane, conferințe etc. — to-ruși la acest capitol sîntem încă deficitari. Trăgînd învățămintele cvenite din indicațiile recente ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu prilejul deschiderii anului u-niversitar la Cluj, asociațiile stu-dentești, precum și organizațiile U.T.C. din școli, trebuie să acor-de o mult mai mare atenție acti-vității de educație materialist-a-teistă, să diversifice formele și metodele și să asigure perma-nența lor funcțională.

Analizîndu-și critic și autocri-tic activitatea, corpul didactic, sub îndrumarea organizațiilor de partid, își înmulțesc eforturile pentru a pregăti generațiile vii-toare de specialiști la nivelul pro-fesional-științific și politico-ideo-logic pe care-l reclamă actuala etapă a dezvoltării societății noas-tre socialiste.

AURELIAN TACHE

ARGUMENTARE ȘTIINȚIFICĂ

Formarea unei concepții înaintate despre viață, care nu se poate realiza fără cunoașterea cuceririlor știin-ței, începînd cu apariția vieții pe pămînt, întregul proces de formare a omului, de dezvoltare a societății și a diferitelor concepții filozofice și terminînd cu noile descoperiri ale științei moderne revine în cea mai mare măsură obiectelor de științe sociale care sînt fundamentate pe concepția materialismului dialectic și istoric, sînt strîns legate de știință. Prin ele de-mostrăm materialitatea, caracterul unitar al lumii. Înălăturînd astfel imaginea uneori denaturată a reali-tății și a procesului cunoașterii acesteia de către tîne-retul pe care-l instruiem.

Noile programe de științe sociale elaborate în spi-ritul exigențelor sistemului unitar al predării științelor sociale, aprobat de Secretariatul C.C. al P.C.R. în sep-tembrie 1971 și recent îmbunătățite pe baza propunerilor ce s-au făcut la consfăturile cadrelor didactice din 11—13 septembrie a.c., creează posibilitatea însu-șirii treptate sistematice și, deci, logice de către elevi a filozofiei noastre comuniste, contribuînd astfel la înălăturarea carențelor din pregătirea lor ideologică și culturală.

Însușirea științelor sociale bazate pe coordonatele filozofiei marxiste, feresc tineretul de dogmatism, de relativism, bază favorabilă apariției sentimentelor și credințelor religioase. De aici și necesitatea majoră a

intervenției formative (inclusiv de natură ateistă) a cadrelor didactice de științe sociale.

Nu sînt suficiente simple, unilaterale aprecieri, fraze goale, sau aprecieri inaccesibile vîrstei cu care lucrăm, asupra acestor probleme. Se impune din partea noastră o argumentare științifică, permanentă. Eficiența edu-cației ateist-științifice se reflectă nu numai în ceea ce se transmite (conținutul), ci și prin modul cum se transmite (metoda). Este de combătut modul de transmitere a adevărurilor științifice într-o formă „gata elaborată”, obligîndu-l pe elev să le accepte dogmatic, fără să le înțeleagă sensul, esența, logica înlăturirii lor. Elevul ajunge la înțelegerea fenomenelor din so-cietate prin eforturi intelectuale proprii, de „redesco-perire” a adevărurilor științifice. Pentru aceasta, în-vățătura nu trebuie limitată numai la transmitere; trebuie dezvoltate la elevi capacitățile intelectuale, ca-pabile să asimileze realitatea socială. Numai în acest fel putem face din predare un puternic instrument de educare ateist-științifice a tineretului.

Conținutul obiectelor de științe sociale (programe, manuale) dă posibilitatea cunoașterii fenomenelor din natură și societate, înțelegerii legilor și legităților care

ELISABETA TARNOVSKI

(Continuare în pag. a IV-a)

(Urmare din pag. a III-a)

determină și condiționează apariția, schimbarea și dezvoltarea fenomenelor sociale. Tineretul studios, „fondul de aur al națiunii socialiste”, trebuie pregătit și educat în spiritul ideologiei clasei muncitoare, al concepției filozofice despre lume și viață a partidului nostru — materialismul dialectic și istoric. De aici spiritul de răspundere al cadrelor didactice de științe sociale în formarea politico-ideologică a elevilor, înarmarea lor cu ferme convingeri politico-ideologice, inclusiv ateist-științifice, care îi integrează în procesul de formare a concepției materialist-dialectice.

În educarea ateist-științifică, cadrele didactice de științe sociale trebuie ca, alături de formarea și consolidarea concepției științifice a elevilor prin obiectele

de studiu, să se preocupe și de consolidarea și dezvoltarea concepției materialist-ateiste a familiei care nu este eliberată de sub influențele concepțiilor mistice, superstițioase. Aceasta se poate realiza prin multiple forme de care dispune școala, între care amintesc: exemplul personal al cadrelor didactice; acțiuni educative în rândul tuturor elevilor pentru a le forma o optică justă despre lume și viață. Un rol important revine organizației U.T.C. care trebuie permanent sprăjinită în acțiunile inițiate.

Înarmarea elevilor cu convingeri politico-ideologice și ateist-științifice ferme va stimula pregătirea lor sistematică, formarea ca oameni noi încă de pe băncile școlii, realizând în acest fel concordanța atât de necesară dintre conștiință și conduită.

Front comun în combaterea concepțiilor înapoiate

Știm că în condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, au sporit și sarcinile noastre în educarea tinerilor care ne sînt încredințați, mai ales în realizarea educației ateist-științifice, în formarea unei concepții științifice despre lume și viață.

În școală există numeroase posibilități de a da viață acestor sarcini: lecțiile predate la diferitele obiecte de învățămînt, legătura strînsă cu organizațiile U.T.C., organizarea unor simpozioane sau mese rotunde, orele de dirigenție și altele.

Faptul că religia are rădăcini adînci în conștiința oamenilor, impune din partea noastră, a profesorilor de științe sociale, desfășurarea unei activități mai intense de propagandă în rîndul tinerilor.

Lecțiile noastre, discuțiile purtate cu elevii, manifestările organizate în acest sens (mese rotunde, seri de întrebări și răspunsuri, simpozioane ș.a.) trebuie să constituie instrumente de bază în educarea ateist-științifică a tinerilor, în formarea unor convingeri, de-

prinderi și sentimente bogate, izvorîte dintr-o formație științifică și filozofică cît mai profundă.

Lecțiile de filozofie și socialism științific, de la începutul și pînă la sfîrșitul anului, ne dau posibilitatea de a explica științific fenomenele naturale și sociale, de a realiza opoziția ireductibilă dintre știință și religie.

De exemplu, în anul școlar trecut, am organizat în cadrul cabinetului de științe sociale, printre altele, un simpozion, în colaborare cu organizația U.T.C., cu tema: „Educarea ateist-științifică a elevilor”. S-au prezentat 3 materiale scurte, s-au citit fragmente din lucrări ale clasicilor marxism-leninismului despre religie sau din lucrări ale unor personalități.

Școala, cu toți factorii săi, trebuie să facă un front comun puternic și hotărît în acest sens, să manifeste o atitudine fermă față de concepțiile înapoiate, mistice.

MARIA STOICESCU

Consultație pentru profesorii de filozofie

GÎNDIREA FILOZOFICĂ ÎN ROMÂNIA ÎN SECOLELE XVI—XIX

După documentele cunoscute, începuturile istoriei filozofiei românești datează din secolul al XV-lea, avînd ca o caracteristică fundamentală tendința de eliberare a gîndirii de sub tutela teologiei.

În orînduirea feudală, după cum se știe, ideologia dominantă era cea religioasă. Cu toate acestea, au existat și atunci elemente de gîndire antiteologică, a existat un protest antireligios, protest care — așa cum arăta Friedrich Engels — îmbrăca adeseori tot un aspect religios, tocmai datorită ideologiei dominante din perioada feudalismului. Ast-

fel, una din temele de bază ale ereziilor era aceea că orînduirea existentă constituia o stăpînire a diavolului. Deci, elementul religios este vizibil. Dar socotind feudalismul ca o întrupare a răului, a satanei, ereziile însemnau un protest împotriva acestei orînduirii și, ca atare, și împotriva ideologiei ei — deci a religiei, ereticii fiind din această cauză condamnați de biserica oficială a vremii.

Mai pronunțat se vede acest element antireligios la gînditorii umaniști din secolele XVI—XVII din țara noastră. Umaniștii, situînd în centrul preocupărilor lor omul, își exprimau, în fond, opoziția lor

față de ideologia religioasă. Omul poate fi fericit pe acest pământ, rațiunea lui este suficientă pentru cunoaștere și auto-cunoaștere, el este perfectibil — iată o serie de elemente prin care umanismul își definește caracterul antireligios, în ciuda faptului că gânditorii din acea perioadă nu se emancipaseră încă pe deplin de ideea divinității, profesau o concepție filozofică idealistă.

Cel mai de seamă gânditor umanist de la noi a fost Dimitrie Cantemir, savant de renume european, unul dintre acei numeroși cărturari prin care gândirea din țara noastră și-a marcat contribuția remarcabilă la tezaurul științei și culturii universale.

În afara umanismului, opera lui Dimitrie Cantemir prezintă interes și valoare prin :

1. Teze deiste — o dată lumea creată, socotește Cantemir, Dumnezeu nu mai intervine în desfășurarea fenomenelor. În condițiile vremii, deismul reprezenta un pas înainte față de teism ; el are, prin urmare, și o semnificație antiteologică ;

2. Teoria dublului adevăr — alături de adevărul religiei, există și cel al științei și filozofiei. Susținută într-o perioadă când domina teza (dogma) despre adevărul teologic ca fiind unic și indivizibil, teoria dublului adevăr avea, la rîndul ei, un sens antiteologic foarte lămurit. Ea premerge ideilor, care vor fi susținute ulterior de gânditorii noștri, cu privire la deosebirea dintre știință și religie, la opoziția și, în sfîrșit, la contradicția ireductibilă dintre ele ;

3. Determinismul fenomenelor naturale — Idee care contravenea ideii teologice despre atotputernicia voinței divine ;

4. Încrederea în forța și posibilitățile de cunoaștere ale rațiunii umane.

Această concepție — raționalismul — devine pronunțată în gândirea filozofică din țara noastră în cadrul iluminismului.

Iluminismul este concepția care domină în perioada de descompunere a relațiilor feudale, de apariție și dezvoltare a celor capitaliste (a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, prima jumătate a celui de-al XIX-lea).

Ideea despre rolul rațiunii în cunoașterea și transformarea lumii, sublinierea necesității și însemnătății răspîndirii luminilor — idee care are un vizibil sens antiteologic — este manifestată în opera și activitatea ilustrilor reprezentanți ai „Școlii Ardelenne“ : Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ion Budal Deleanu. Dar în afara acestor idei generale, ei critică direct unele dogme ale religiei, în speță ale catolicismului, ca dogma despre infailibilitatea papei, opera lor — în special „Țiganiada“ lui Ion Budal Deleanu — caracterizându-se printr-un spirit anticlerical viguros.

Cam în același timp, în altă parte a țării, în Moldova, cărturarul iluminist Gheorghe Asachi, evidențind importanța răspîndirii științei și culturii, arăta că „multe prejudecăți nutrite de ignoranță au pierit înaintea luminii și a cunoștințelor pozitive“. La rîndul lui, munteanul Ion Ghica, sublinia că tinerii din generația sa au avut o luptă mult împotriva prejudecăților, a ideilor greșite și că „multă rugină am curățat de pe mulți.“

Se vede foarte clar cum, în toate părțile constitutive ale teritoriului românesc, Transilvania, Moldova, Țara Românească, preocupările cărturarilor noștri erau aceleași și se axau pe ideea emancipării de sub tutela teologiei, tocmai într-o epocă în care problema promovării culturii naționale se pune cu o deosebită tărie.

Interesantă și prețioasă este, din acest considerent, atitudinea celor mai reprezentativi profesori de filozofie din țările române în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Aceștia încearcă și reușesc să impună predarea filozofiei în limba română, în locul celei grecești (în Țara Românească și Moldova), sau latină (în Transilvania).

În 1818, Gheorghe Lazăr ține primul curs de filozofie în limba română la București (după el urmează Eufrosin Poteca și Ion Heliade Rădulescu). Același lucru îl face — pentru Moldova — Eftimie Murgu în 1834, la Iași, iar în Transilvania, după

o încercare izolată din 1799, a lui Samuil Micu, în 1839 Simion Bărnuțiu începe predarea filozofiei în românește, continuându-și apoi activitatea, între 1855—1864 la Iași. Predînd filozofia în românește, acești gânditori dădeau un răspuns concret teoriilor retrogradizilor străini sau autohtoni cu privire la imposibilitatea de a exprima gândurile filozofice în limba română, din cauza „sărăciei zicerilor și a numirilor“. În același timp, propunînd o filozofie idealist-raționalistă, ei încearcă o ieșire dincolo de marginile teologiei.

Dintre acești profesori din prima jumătate a secolului trecut, cel mai reprezentativ este Simion Bărnuțiu, la care poziția raționalistă, antiteologică este hotărît și deschis exprimată.

Astfel, în 1839, într-o scrisoare către G. Barițiu, el arată : „Am socotit să scap de încet și încet mă vor lăsa împrejurările din afară, filozofia din jugul și robia limbii latinești (batăr pe jumătate) în care gemînd și înădușită fiind de la începutul școalelor din Blaj, pînă în ziua de astăzi, tare puțin a luminat autorilor români“. Dar predarea filozofiei în limba latină constituie doar un aspect al cauzelor neîndeplinirii misiunii luminătoare a filozofiei. Un alt aspect, principal, constă în aceea că filozofia — spune Bărnuțiu — „a fost după etimologia cuvîntului și înțelesul numai roabă teologiei : dar nu roabă ce merge cu lumina aprinsă înaintea doamnă-sa, ca atunci tot ar fi ceva, ci roabă care poartă șlepu, (trena) dindărăpt“. Ideea emancipării filozofiei din situația umiltoare de „ancilla theologiae“ este evidentă. Ea a fost afirmată constant de gânditor în toate cursurile sale de filozofie (metafizică, logică, estetică, etică, istoria filozofiei, psihologie, pedagogie) și de drept (dreptul natural privat, dreptul natural public, dreptul ginților, dreptul public al românilor). De pildă, în cursul de istoria filozofiei, caracterizînd evul mediu ca „perioada servitului rațiunii omeneste“, Bărnuțiu arată că atunci „genii cei mai eminenți ai secolului încă tremurau de fulgerile Vaticanului“ ; ca atare, scrie mai departe gânditorul : „despre o filozofie proprie nu putea fi vorba după ce rațiunea își pierduse neîndependența“. Datorită scolasticii, datorită subordonării filozofiei teologiei în condițiile asupririi sociale și naționale din Transilvania — sublinia gânditorul în impresionantul discurs de la Blaj din luna mai 1848, discurs care denotă poziția sa antifeudală, patriotică și antisovină — „școalele, care steteră pînă acum în tot tînutul coroanei ungurești n-au fost decît cuburi de neștiință și de despotism aristocratic în care s-au crescut împilători de popor“.

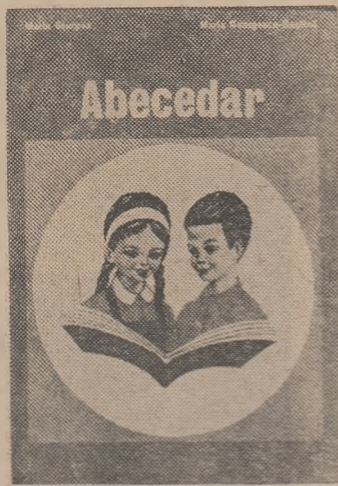
Era atît de puternică tendința antiteologică a gândirii bărnuțiene încît ea se manifesta chiar într-un curs de logică formală. Vorbînd despre erorile și „salturile“ care se produc în stabilirea unei concluzii, ca urmare a necunoașterii cauzelor, fenomenelor, profesorul arată că „asemine eroare și salt în conchiderea fac toți aceia care deduc evenimentele naturali din cauza *supranaturali* fiindcă pre cele naturali nu le cunosc“. În același spirit, Simion Bărnuțiu sublinia în primul său curs de filozofie ținut la Blaj, rolul filozofiei, prin care se astupă izvoarele prejudecăților, se împrășteie norii neștiinței, se surpă fanatismul și despotismul, se smulge din inima oamenilor credința deșartă, care fără îndoială îneca omenirea de nu s-ar pune în contra lor filozofia.

Prin toate aceste luări de atitudine din care am citat doar cîteva exemple, ele fiind mult mai numeroase, Simion Bărnuțiu este unul dintre cei mai reprezentativi gânditori raționaliști, de la jumătatea veacului trecut.

Dar el nu este singurul. El face parte din acea strălucită pleiadă de cărturari patrioți, care au participat la revoluția română de la 1848. Despre ideologia acestei revoluții, în articolul viitor.

ABECEDARUL

Noua ediție este mai bună. Dar putea fi și mai bună

Ne aflăm la început de an școlar, au fost editate manuale și programe noi și credem că este bine să deschidem o discuție pe marginea lor. Desigur, o analiză amplă asupra acestora va fi cu puțință mai târziu, când ele vor fi fost în bună măsură experimentate, dar o seamă de prime impresii socotim, totuși, că pot fi avansate de pe acum. Un reper pentru o asemenea întreprindere îl avem oricum: e vorba de manualele, programele din anii trecuți, la care le putem raporta pe cele de azi.

Iată de ce inițiem o dezbatere în paginile revistei noastre asupra manualelor. Și, începem cu *Abecedarul* (*), această carte fundamentală în formarea celor care pășesc pragul școlii.

Care sînt, după dumneavoastră, virtuțile noului *Abecedar*, care îi sînt neîmplinirile? Cu această întrebare ne-am adresat deocamdată cititorilor. Firește, cu aceasta, discuția nu va fi epuizată. Ea rămîne deschisă și altor intervenții, pe care le așteptăm, din partea colegilor din țară.

Emilia Staicu, Școala generală nr. 5:

Remarc, în *Abecedarul* nou, grija pentru alcătuirea gradată și cu un pronunțat conținut educativ a cuvintelor, propozițiilor, a textelor în general, cu subiecte din viața și preocupările micilor școlari, cu numeroase elemente de joc. Din aceste texte, elevii vor putea să învețe cum să-și îndeplinească obligațiile la școală, în familie și în societate. Textele înfățișează și aspecte din activitățile celor mari, ceea ce este de natură să-i facă să aprecieze, să încerce a răsplăti grija pe care le-o arată societatea pentru a le face viața frumoasă, fericită. Mai subliniez prezența dialogului în texte, care înviorează lecțiile, le dă culoare; ca și preocuparea autoarelor, permanentă, de a dezvolta gustul școlariilor pentru frumos: am în vedere culorile calde ale ilustrațiilor (cu puține excepții), așezarea în pagină, cu gust, a cuvintelor, textelor.

Mariana Burlă, Școala generală nr. 15:

Eu am cuvinte de prețuire pentru multe texte din carte, care sînt astfel concepute, încît dau posibilitatea continuării orale a unei povestiri începute. Ceea ce stimulează gândirea, imaginația copiilor, contribuie la îmbogățirea vocabularului lor. Așa sînt texte ca acelea de la pag. 18, 19, 26, 53, 55, 59. Aș mai menționa asigurarea fericită a întreprinderii între obiectele de învățămînt. Astfel, din liniuțele pregătitoare pentru cifra 2, se poate desena o rățușcă, sau o oiță — din semnul grafic pregătitor pentru literele o și a. Binevenită mi se pare și simplificarea scrierii, prin renun-

țarea la tot felul de bucle, inflexiuni, care de altfel tot dispar, cu timpul, din practica scrisului nostru. Într-adevăr, de ce să-i învățăm pe copii să scrie C mare de mină și apoi noi scriem simplu: C? Inspirată mi se pare și introducerea diftongilor în texte, pe baza analizei fonetice — sintetice, care asigură însușirea lor corectă de către elevi, în cuvintele care le conțin. Ca și prezentarea unor elemente de punctuație: semnul întrebării, al exclamării, punctul. Linia de dialog — care dau învățătorului puțința să le vorbească celor mici despre intonație, în scopul realizării unei citiri conștiente.

Și o observație critică: la scrierea cuvintelor din mai multe silabe, se folosește cratima, pentru ca elevii să distingă silabele înseși ca realități fonetice. Cratima, însă, se știe, se pune la margine de rînd, cînd se desparte un cuvînt care nu încapă acolo și trece în cel următor. Copiii pot rămîne însă cu imaginea silabisită, și deci fragmentată, a cuvîntului, pe care vor avea tendința să-l scrie oricînd numai așa. Greutatea ar putea fi eliminată scriind silabele cuvîntului mai distanțat, dar fără cratimă, și apoi prin transcrierea lui în întregime, dedesubt, astfel: ma ma: na ni.

mama nani.
Pentru ca elevii să înțeleagă folosirea cratimei, să se construiască propoziții care nu încap într-un rînd, de genul:

„Voicu e vărul meu”.

Coriie Dumitra, Școala generală nr. 5:

De acord cu ce s-a spus pozitiv despre *abecedar* de către colegile

mele, eu aș cere pentru o ediție viitoare, să i se adauge un capitol alcătuit numai din ilustrații, care să concretizeze, imagistic, conținutul programei privind dezvoltarea vorbirii elevilor și cunoașterea mediului înconjurător. Pentru noi, învățătorii, acest capitol ar fi un foarte util material didactic — și nu mai puțin pentru școlarii noștri, care l-ar avea permanent la dispoziție.

Discuția noastră însă, socotesc și eu, ar fi mult mai bogată mai târziu, după ce vom fi parcurs — și deci experimentat, în bună măsură — materia noului *abecedar*, care de pe acum mi se pare o reușită.

Margareta Ciubotaru, Școala generală nr. 3:

Citeva lucruri despre ilustrația cărții, în general bună, dar nu întotdeauna în corelație cu textele. Să exemplific: la paginile 2, 3, ilustrația la „prima zi de școală” este lacunară. Școlarii sînt prezentați fără ghiozdane, iar coloritul copacilor este mult prea trist pentru numai începutul de toamnă: plopii din pagina 4 sînt rugini. Deși se știe că ei își păstrează culoarea verde a frunzelor pînă spre sfîrșitul lui octombrie: la pag. 48, textul arată că „Voicu ia nuci” — dintr-un copac, de fapt o masă verde, în care nu se vede nici un fruct; ilustrația din pagina 54 prezintă doi copii dialogînd, dar privirile lor nu comunică deloc: în pagina 55 ar mai fi fost nevoie de o a doua ilustrație, care să o arate pe Doina sărînd din pat, așa cum spune textul; altă neconcordanță între text și ilustrație la pagina 69, unde ar fi trebuit să vedem doi pui — unul cu gîtul gol și altul cu guleras roșcat: în sfîrșit, din pagina 70 lipsesc marinarii de pe punte, pe care, un copil, însoțit de tatăl său... îi salută.

Nu sînt „pate în soare” ce spun eu aici. Pînă de-aici — știu din experiență — elevii mici au un deosebit spirit de observație și ei văd foarte repede inadvergențele.

Repat — însă — în rest, nu ne putem plînge de ilustrația noului *abecedar*.

Constanța Bolovan, Școala generală nr. 15:

La ceea ce s-a spus deja, eu aș vrea să subliniez preocuparea, în noul *abecedar*, pentru conținutul educativ al textelor: spiritul de ordine al școlarului (pag. 94), dragostea pentru frumos, pentru muncă, respectul față de cei mari (pag. 70, 75, 81, 96) etc.

De asemenea, sînt de părere că anumite texte ar fi trebuit să fie însoțite de mai multe ilustrații, care ar fi dat copiilor puțința, prin ele însele, să reproducă povestirea și, implicit, să le dezvolte vorbirea.

Cred, ca și colegile mele, că dacă vom reuși dezbaterile de azi, după ce vom fi cunoscut, practic, noul *abecedar*, vom face, atunci, observații mult mai numeroase și mai la obiect. Oricum însă, inițiativa „Tribunei școlii” de a fi deschis, de pe acum, acest prolog la discuție, este dintre cele mai frumoase și de o utilitate indiscutabilă.

HRISTU CANDROVEANU

*) E.D.P. 1972. Autori: Maria Georgea și Maria Georgescu-Boștină. Ilustrația: Angh Petrescu-Tipărescu.

LA ZI

În județul Suceava au participat pînă acum peste 30 000 de elevi la recoltarea cartofilor, efectuînd 164 000 zile de muncă. S-au recoltat cartofi de pe 142 ha, valoarea lucrărilor ridicîndu-se la peste 356 000 lei. Peste 7 400 de elevi de liceu au lucrat în întreprinderile agricole de stat și întreprinderile de cercetări agricole, unde au recolat 9 000 de tone de cartofi. În vederea stringerii la timp a recoltei s-au mobilizat toate forțele. Astfel au fost aduși prin rotație, elevi din zona de munte la ferme, asigurîndu-li-se condiții corespunzătoare de cazare.

Recent, la Casa de cultură din Suceava a avut loc o reuniune a elevilor care au participat la strînsul recoltei. Cu acest prilej elevii evidențiați au primit diploma de frunță și carnetul de brigadier. La reuniune au fost invitate conducerea întreprinderilor și ale școlilor care au evidențiat eforturile făcute de elevi și de cadrele didactice din județ pentru recoltarea la timp, în ciuda timpului nefavorabil, a cartofilor — principala cultură a județului.

La 1 noiembrie 1972 Universitatea populară din Cobadin, județul Constanța, împlinește un an de existență. În anul universitar de curînd încheiat cei peste 320 de cursanți — români, turci, tătari, nemți și de alte naționalități — de cele mai diferite profesii (cooperatori, funcționari, elevi, intelectuali) au frecventat 13 cursuri de cultură generală: *România contemporană*, călătorii pe Glob, A.B.C. medical, astronomie populară, turism și sport, limbi moderne (engleză, germană, franceză, rusă, turcă) etc. Universitatea populară din Cobadin își aduce o contribuție de prim ordin la educația marxistă și la ridicarea nivelului de cultură și științifice al cetățenilor din această importantă așezare agrară dobrogeană. (Ion Stoica).

Cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea savantului Gh. Munteanu-Murgoci, geolog, mineralog și pedolog la Buzău, în prezența tovarășului Ion Sirbu, prim-secretar al Comitetului județean de partid, a avut loc o importantă sesiune de comunicări științifice. Au participat, cu lucrări sau ca invitați, academicieni, profesori universitari, cadre didactice, locuitori de diverse profesii ai Buzăului.

În partea a doua a programului s-au vizitat sala memorială a Muzeului din Rimnicu-Sărat, care cuprinde exponate din viața și opera lui Gh. Munteanu-Murgoci, precum și Bisoca — satul de baștină al savantului.

Liceul „Ion Neculce” din Capitală a închinat sărbătoririi tricentenarului cronicarului al cărui nume îl poartă, precum și împlinirii a 50 de ani de existență, o interesantă sesiune de referate ale elevilor. Programul sesiunii organizat pe secțiile: științe sociale, economie politică, istorie, română, latină, științe realiste, munca organizației U.T.C. precum și al secției dedicate vieții și operei lui Ion Neculce, cuprinde numeroase referate și comunicări susținute de elevi și profesori. Lucrările, bogat ilustrate cu materiale auxiliare, s-au desfășurat în cabinetele și laboratoarele liceului.

Sălile Muzeului de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, găzduiesc, de câteva zile, o expoziție națională a pionierilor intitulată „Căutătorii de comori”. Inițiată de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, în colaborare cu Consiliul Cultural și Educației Socialiste și Ministerul Educației și Învățămîntului, această expoziție este rodul activității pasionante pe care au desfășurat-o, îndrumați de profesorii lor, micii arheologi din școlile patriei noastre. Ea reunește câteva sute de exponate de o reală valoare istorică și documentară.

Locuitorii comunei Plenița, județul Dolj, au aniversat, de curînd, un eveniment de seamă: împlinirea a 125 de ani de existență a școlii din localitate. De pe băncile acestui lăcaș de cultură s-au ridicat, de-a lungul anilor, multe personalități marcante: scriitori, folcloriști, istorici și arheologi, profesori cu renume. La aniversarea jubileului, școala din Plenița — devenită în anii din urmă liceu — se a'ă într-un local nou, spațios, înzestrat cu laboratoare și cabinete moderne, cu o vastă bibliotecă (13 000 de volume).

Intrare în lumea mirifică a cărții...

Acad. NICOLAE TEODORESCU
despre:
**CIFRE,
CALCULATOARE,
DECIZII**

Centrul de calcul al Universității bucureștene a împlinit un deceniu de activitate, timp în care s-a afirmat ca o prezență remarcabilă a științei matematice aplicate, contribuind la rezolvarea unor complexe probleme ale practicii. Recentă sa sesiune științifică jubiliară ne-a prilejuit o interesantă trecere în revistă, împreună cu acad. Nicolae Teodorescu, directorul Centrului, a activității și preocupărilor acestuia.

— Sesiunea științifică jubiliară a Centrului de calcul al Universității din București — ne-a spus acad. Nicolae Teodorescu — a fost organizată în cinstea aniversării a 25 de ani a republicii. Programul său a cuprins rapoarte de sinteză și peste 50 comunicări de rezultate personale.

În afara personalului științific al Centrului și al Facultății de matematici a Universității București, au fost prezenți specialiști din alte centre de calcul, din diverse institute de cercetări și din instituții departamentale. Au ținut de asemenea să participe și oameni de știință, experți informaticieni UNESCO în misiune în țara noastră, prezentând rapoarte asupra lucrărilor personale sau ale colectivelor pe care le conduc.

— V-am ruga să parcurgeți, foarte succint, retrospectiva acestui deceniu de activitate al Centrului de calcul.

— Pornind de la înființarea Centrului, în anul 1962, se cuvin relevate cu precădere meritele deosebite ale acad. Grigore Moisil, care i-a pus bazele și l-a condus până în ultimii ani, cu sprijinul unui mănunchi de colaboratori devotați.

Începând din 1969, prin achiziționarea sistemului de calcul IBM 360/30, s-a putut trece de la însușirea tehnicilor de calcul electronic la rezolvarea de probleme mai complexe teoretice și aplicative, precum și la predarea de cursuri de programare pentru un număr mare de specialiști din diverse domenii, precum și la efectuarea de cercetări de informatică. Numai în 1969 au fost predate 34 astfel de cursuri; s-au dezvoltat și mai hotărât cercetarea științifică, relațiile de colaborare și asistența științifică și tehnică cu diverse facultăți și instituții de cercetare sau economice. Insuși Ministerul Educației și Învățământului folosește Centrul de calcul pentru rezolvarea unor probleme relative la modele de stimulare în planificarea învățământului, prelucrarea statistică a datelor, modernizarea administrației universitare etc.

Centrul dă asistență științifică și tehnică și pe bază de contracte, reușind ca numai prin această activitate să realizeze 2 000 000 lei în anul 1971.

— Din câte ne amintim, Centrul a organizat și unele reuniuni internaționale de prestigiu.

— Într-adevăr, am organizat sau am contribuit la organizarea și realizarea programului unui număr de manifestări științifice naționale

cu participare internațională și chiar internaționale. De pildă: Colocviul de tehnică de calcul și calculatoare în 1967, prima manifestare amplă cu participare internațională din țara noastră, în acest domeniu, Școala internațională de vară de informatică sub egida UNESCO în 1971, Masa rotundă UNESCO pe tema „Calculatoarele în învățământ” în august 1972. Consfătuirea de la Galați din acest an, cu tema „Informatica în învățământul mediu”, sprijinind Societatea de științe matematice din R.S.R., și apoi chiar această Sesiune științifică jubiliară, cu participare internațională, care are amploarea unui colocviu desfășurat de-a lungul a trei zile, între 25—27 septembrie a.c.

— În incheiere, v-am solicita să marcați câteva jaloane ale activității viitoare...

— Informatica joacă un rol capital în construcția societății socialiste multilateral dezvoltate, prin punerea tehnicilor de calcul în serviciul economiei, industriei, administrației, științei și culturii. Ceea ce constituie astăzi un organ esențial al întreprinderilor și instituțiilor este sistemul informațional. Intrucât informatica și calculatoarele sînt esențiale în folosirea eficientă și rapidă a fluxului informațional în sistemele informaționale, Centrul de calcul își alege ca tematică de perspectivă, în lumina hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, studiul și cercetările de informatică, cunoscute sistemelor informaționale, atît sub forma aplicativă, cît și sub cea teoretică. De asemenea, vom da un și mai mare avînt cercetărilor operaționale, în special celor consacrate problemelor educaționale și economice. Sperăm să putem efectua o serie de lucrări pentru UNESCO în cadrul unor contracte care ni s-au oferit și să organizăm cursuri postuniversitare de informatică.

H. LEREA

Tainele atomului

Foto: LICĂ IOSIF

Igiena muncii școlare

Laptele, un aliment ideal

Laptele, singura hrană a noului născut, se caracterizează printr-un buchet de însușiri nutriționale pe care nu le are nici un alt produs alimentar, el fiind în igiena vieții copilului de orice vîrstă, un aliment ideal.

De fapt, laptele nu poate fi înlocuit cu nici un aliment. El se impune în primul rînd prin acțiunea sa minerală vastă. În lipsa sau insuficiența lui din dieta copiilor e foarte greu să se acopere nevoia de calciu (1,0—1,2 g/zi) și apare riscul unei tulburări în structura țesutului osos. Acțiunea mineralizantă a laptelui se explică atît prin bogăția în calciu și fosfor (125 mg la sută și respectiv 95 mg la sută), cît și prin faptul că în lapte sînt întrunite toate calitățile care favorizează absorbția și fixarea acestora în schelet și dinți (raport optim între calciu și fosfor, prezența vitaminei D naturale, a lactozei și a proteinelor). Dat fiind că în lapte predomină elementele minerale alcaline (calciu, potasiu, sodiu), față de cele acide, (clor, fosfor, sulf), acest produs are asupra organismului un efect alcalizant, contribuind prin aceasta la păstrarea calciului în organism. În lipsa laptelui din regimul copiilor, crește considerabil incidența rahitismului, iar cînd consumul de lapte și brînză este insuficient, există riscul ca scheletul să se dezvolte mai încet și la terminarea creșterii să rămînă mai mic și mai slab mineralizat.

Laptele constituie sursa de proteine de clasa I, și cele mai ieftine proteine de origine animală. Deși se găsesc în proporție mică (3,5 g la sută), conținînd toți aminoacizii esențiali (care nu se pot sintetiza în organism în proporții optime), proteinele din lapte au valoare nutritivă foarte ridicată, putînd corecta și mări valoarea nutritivă a proteinelor din produsele vegetale cu care se asociază. Laptele conține toate vitaminele, însă în proporții diferite; este foarte bogat în vitaminele A și B₂ și relativ bogat în vitami-

nele D, B₆, B₁, B₁₂ etc. Vitamina C se găsește în concentrație mică cald imediat după mulgere; în urma tratamentului termic (pasteurizare, fierbere), cît și prin acțiunea luminii, conținutul în această vitamină poate să scadă pînă la zero. Preparatele lactate acide (iaurt, lapte acidofil) sînt mai bogate în vitamina B decît laptele dulce, deoarece microorganismele care provoacă acidifierea sînt capabile să sintetizeze aceste vitamine.

Valoarea calorică a laptelui este relativ mică (65—87 cal/100 ml), datorată în bună parte proporției grăsimilor de circa 3—4 g la sută.

Laptele mai prezintă avantajul că se digeră foarte ușor. Volumul de suc gastric și aciditatea acestuia după consumul de lapte sînt mai reduse decît după oricare aliment, iar evacuarea stomacului se face după un timp scurt (1½—2 ore după consumul a 200 ml). Digestia este cu atît mai rapidă cu cît grunții conținutul de lapte format în stomac sînt mai mici; pentru aceasta este recomandabil ca laptele dulce să se ingere fracționat ca o băutură.

Observații pe școlari au arătat că prin suplimentarea regimului cu 500—750 ml lapte pe zi, s-au obținut avantaje de creștere ponderală mai ales în înălțime, care nu sînt puțuț realizate cu nici un alt aliment. În timp de un an, copiii în vîrstă de 5—12 ani, care au consumat zilnic această cantitate de lapte au crescut cu 1—3 kg și cu 2—4 cm mai mult decît mărtoșii lor hrăniți cu o dietă comparabilă ca valoare calorică și proteică, dar fără lapte.

Prin proteinele de calitate pe care le conține și prin vitamine, laptele mărește puterea de apărare și rezistența organismului față de îmbolnăviri. Bolile infecțioase în general și tuberculoza în special apar mai frecvent la copiii care nu consumă acest aliment.

PARASCHIVA ȘUTESCU

Dilema domnului Stino

Dilema domnului Stino e o chestiune didactică și în același timp literară. Fiind literară, se încadrează potrivit în rubrică; fiind și didactică, se nimereste bine pentru un început de an școlar.

Trebuie, de asemenea, spus, chiar de la început, că întâmplarea, care a generat dilema, s-a petrecut acum peste trei sferturi de secol; însă dilema însăși s-a revelat domnului Stino cu mult mai târziu, poate pe la 1910, poate după ultimul război mondial, dacă nu cumva bătrînul profesor nu va fi avut niciodată conștiința clară că s-a aflat în fața unei cumplite dileme.

Domnul Stino era, prin urmare, profesor și anume în Fălțiceni, unde Creangă urmasa mai de mult școala de catifeși. Aici, la 1892, intrase, în clasa întâi a gimnaziului „Alec Donici”, și un elev din Pașcani, Sadoveanu Mihail. Un an, doi ani de învățatură gimnazială făcuseră să se vadă că numitul elev era mijlociu, mai bunșor la început, apoi tot mai slab, — așa cum avea să se noteze în catalog: „atențiunea — distrasă”, „știință — slabă”, chiar din clasa a doua, elevul respectiv începuse a scrie — așa cum ne mărturisește el — „un roman haiducească în mai multe tomuri”, intitulat **Florea Corbeanu, haiducul**. Îl citeau, pe măsură ce paginile ce întregeau în capitol — ca tot atâtea episoade autonome, de felul serialelor de azi — citiva colegi. El scria strălucitor la roman, haiducească copilărește, în pădurele din jurul tirgului, fără să observe că în catalog notele slabe se adunau primejdios, atât de multe, încît în clasa a treia au pricinuit dezastrul: repetenția!

În acest al treilea an de gimnaziu,

are loc întâmplarea cu domnul Stino. Într-o zi domnul Stino descoperă că elevul amintit în loc să-și vadă cu vrednicie de teme, în loc să fie atent la ora sa de franceză, își pierde timpul cu altceva. Romanul — poate încheiat, poate ajuns pe la tomul al doilea — cade în mîinile profesorului, în acel moment și director al gimnaziului.

Ne putem lesne închipui mirarea și revolta profesorului: în timp ce el își sfarmă plămîni să-și învețe pe elevi franțuzește — și Sadoveanu Mihail va atesta cu admirație metoda excelentă a dascălului său, „alătura de programele analitice oficiale”, însă de o eficiență desăvîrșită — în același timp, iată cu ce se îndeletnicesc unii în oră și acasă! Și „haiducul-erou și-a isprăvit cariera în mîinile domnului Stino”, care, confiscîndu-i-l autorului, l-a privit pe acesta „cu milă” și, desigur, cu dispreț, în afară de faptul că i-a rostit admonestarea corespunzătoare, ca să fie de învățatură și celorlalți elevi.

Manuscrisul romanului **Florea Corbeanu, haiducul** a rămas pentru totdeauna pierdut. Profesorul va fi păstrat o vreme oarecare terfeloaiga, apoi a zvrilit-o. Lucru explicabil!..

Un critic literar trebuie, fără discuție, să investească încrederea în necunoscuții autori de manuscrise, căci aceasta și nu alta este misiunea, profesia, răspunderea lui — dar un profesor? Elevul vine la școală să învețe franceza, matematica, anatomia, nu să scrie romane în clasa a treia, cu prețul notelor proaste în catalog și al repetenției la finele anului.

Așa e, însă iată că s-a pierdut în

acest chip prima lucrare, fie și puțică, a lui Mihail Sadoveanu, și de unde știm că alți elevi, în situații similare, n-au înăbușit definitiv în ei chiar vocații literare? Elevul numit se bucura la română de sprijinul și aprecierea unui profesor de inimă, Nicolae Apostol — dar dacă-l avea pe Domnul Vucea, sau pe Marius Chicoș Rostogan?

Să mai discutăm și un alt amănunt: elevul Sadoveanu Mihail dintr-a treia căzuse și în altă patimă, a pescuitului, el începuse a frecventa mai cu interes, în primăvara aceluia an școlar, stufărișurile de la Iazul Călugărului și Nada Florilor, decît școala. Evaziunea de la regulamentul școlii cerea și o altfel de sancțiune decît confiscarea romanului — și ea a venit sub forma notelor proaste la alte obiecte și a repetenției finale, în iunie 1895. Lucru explicabil însă: în toată iarna anterioară părintele elevului fusese pe moarte, pînă în primăvară, cînd el se vindecase, dar mama copilului, ea, căzuse la pat, sleită de puteri și murise. Un copil de nici 15 ani înregistrează cumplit pierderea mamei, mai ales cînd între el și ea fusese o legătură de un chip deosebit.

Prin urmare, manuscrisul romanului, cărui i se confesă elevul, prin urmare, izolarea lui pe malul apei și faptul că rămînea acolo uitat ceasuri și zile, nu erau simple abateri de la rigoarea programului școlar; ele erau și refugii — anarhice — ale unei copilării dintr-o dată argisite de soartă. Profesorul și directorul trebuiau oare să le afle toate acestea? Azi am spune că era chiar o obligație pentru ei să le știe — mai cu seamă pentru că era vorba de un elev ca Sadoveanu Mihail.

Dar cine poate bănuși în care elev nesilit și neatent dormitează un Sadoveanu? Oare în speranța sau de teama că oricînd pot apărea Eminescu, Sadoveanu, Caragiale și alți Creangă sau Melavrancea — care au avut toți de înfruntat cite un dascăl opac: oare spaima ca viitorimea să nu descopere că domnul Stino a mai confiscat și alte manuscrise care apoi s-au pierdut, oare acestea să-i oprească pe profesorii de a pretinde elevilor — care încă nu-s Creangă, Caragiale, Sadoveanu, Eminescu — învățatură și note bune și frecvență regulată? Oare sînt profesorii obligați să păstreze toate manuscrisele confiscate, sau, și mai bine, nici să nu mai treacă la confiscarea lor? Poate ar fi nimerit să-i poftescă pe imprincipiați la cercul literar al școlii, dacă este, ori să-i predea plocon profesorului de română. Dar cînd și în locul profesorului de română e tot domnul Stino? — ca să nu mai vorbim de eventualitatea domnului Vucea sau a lui Rostogan personal!

Iată cum în ce constă „dilema domnului Stino”. Ce va face el, azi și mereu, între datoria lui didactică și riscul lui literar? Răspunsul e greu de dat și poate că nici nu există un răspuns unic pentru toate cazurile. Ceea ce însă pare clar e că un copil care a scris, de la 13 la 14 ani, un roman trebuie să aibă ceva de un fel deosebit în mîntea și în sufletul lui! Și apoi, un roman e un roman: chiar confiscat, ca un corp delict, el trebuie cel puțin frunzărit, dacă nu citit; poate soluția se află chiar între paginile lui! Și o ultimă observare; ora de franceză a profesorului și a celorlalți elevi, ea trebuie respectată de toți — dar în cazul nostru, manuscrisul era numai al elevului, chiar scris și în timpul orelor. Confiscarea cată să fie totdeauna numai temporară; nimicirea lui, ea e singura care poartă riscul intrării faptei în istoria literară, și e păcat, căci domnul Stino a fost un foarte bun dascăl de franceză, o spune chiar Sadoveanu!

MIHAI GAFIȚA

Profesorul, azi

Vorbim adesea, la mai toate întrunirile noastre didactice, de necesitatea temeiniciei pregătirii de specialitate a profesorului. Aceste vorbe au devenit un loc comun. Cuvintele, spuse prea des, s-au tocit și sensul lor profund tinde să ne scape. Dar, ajuns la catedră, profesorul trebuie să-și fi însușit cunoștințele fundamentale ale specialității sale. Problema care se pune pentru el este de a completa aceste cunoștințe, pe măsură ce sfera cunoașterii umane se lărgeste. În felul acesta, profesorul își propune să transmită elevilor săi nu atât ceea ce a învățat el în școală, ci ceea ce trebuie să cunoască tinerii pe care îi pregătește pentru activitatea social-productivă de astăzi și din următorii ani.

Ne-am obișnuit să facem adesea distincții — nu numai în vorbe — între problemele de specialitate și cele de metodică. Principiile, metodele și procedeele didactice, despre care discutăm mereu, adesea repetîndu-ne, trebuie, fără îndoială, să fie binecunoscute și aplicate în activitatea școlară. Ele devin însă inoperante, atunci cînd nu sînt însoțite de cunoașterea perfectă a noțiunilor,

ideilor, conceptelor pe care le explicăm elevilor.

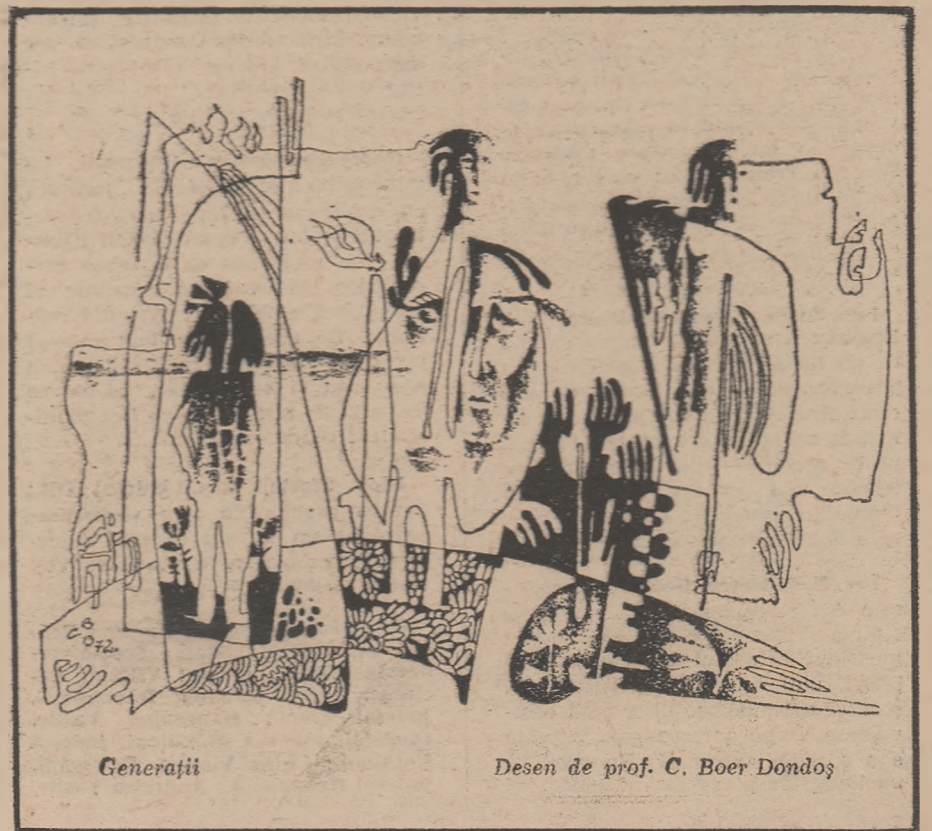
Sintem și în domeniul pedagogic și didactic de-a dreptul copleșiți de o mare cantitate de informații. În asemenea condiții, spiritul critic al profesorului, capacitatea sa de selecție, prelucrarea și folosirea creatoare a acestei informații trebuie să acționeze continuu. Aceasta cu atât mai mult, cît, însușindu-și noua tehnologie a lecției, profesorul limitează rolul discursului didactic, acordă o deosebită atenție demonstrațiilor, trece la minuțioasă aparatură și instalații din laboratoare, cabinetele și atelierele școlare, pune elevilor probleme, solicitîndu-i să le rezolve prin efort propriu, îi îndrumă să descopere, prin studiu, observație și experiență, adevărurile științei, le oferă mijloacele cu care pot opera în numeroase alte situații de cunoaștere a fenomenelor naturii și a celor sociale. S-a spus, pe bună dreptate, că școala noastră cunoaște astăzi și în domeniul metodelor și procedeele didactice o adevărată mutație. Lecția, în primul rînd, nu se mai desfășoară de obicei în sala de clasă, ei în laborator, în cabinetul sau în atelierul școlar. Profesorul coboară de la catedră și stă alături de elevii care lucrează pe baza unui „program” dinainte conceput, urmîrind scopuri instructive și educative bine precizate. Este aceasta nu numai o renovare a tehnologiei lecției, ci și o cale de micșorare a distanței dintre catedră și clasă. Distanța care devine mai mică pe măsură ce profesorul se află alături de elevi la activitățile extrașcolare, la cele practice. Consecințele educative ale unui asemenea sistem de activitate școlară sînt, firește, deosebit de mari și nu e locul să le prezentăm aici. Totul are în vedere realizarea unei teze fundamentale a partidului nostru în domeniul învățămîntului, aceea a pregătirii tineretului pentru viață. „Toți comuniștii — se spune în Proiectul de

norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste — părinți, dascăli, activiști ai organizațiilor obștești au îndatorirea primordială de a se ocupa îndeaproape de formarea și educarea noilor generații în spiritul eticii socialiste, al normelor responsabilității față de societate, de pregătirea tineretului pentru muncă și viață”. Pentru realizarea acestei îndatoriri primordiale, profesorul își consacră întreaga sa energie, pricepere și capacitate de muncă. Profilul său moral se definește în activitatea de formare a tinerei generații. Profesorul se integrează în viața noastră socială, devine un participant activ

la realizarea idealurilor comuniste, pentru că scopul existenței sale coincide cu acela al constructorilor societății socialiste multilateral dezvoltate. Munca sa este o activitate conștientă, orientată de concepția științifică, marxist-leninistă despre lume și viață, care stă la baza activității teoretice și practice a partidului și statului nostru. De aici, necesitatea permanentei pregătiri ideologico-politice a profesorului, realizată astăzi pe multiple căi.

Profesorul ajunge astfel la o împlinire spirituală către care au năzuit, în alte condiții social-istorice, atîtea generații de intelectuali.

IERONIM TĂTARU

Știm să convocăm o ședință?

Recent, am primit următoarea comunicare telefonică: „Sintetăi invitat în ziua de..., orele... la ședința privind... La ordinea de zi :... Ședința

se va ține la... sala... : ședința nu va depăși durata de 30 minute“. Comunicarea de mai sus a fost făcută cu două zile înainte de ziua ședinței. Am avut o satisfacție deosebită la primirea comunicării, întrucât din text se înțelegea totul, perfect; n-a mai fost nevoie de nici o informație suplimentară. Am avut, de data aceasta satisfacție. Întrucât adesea se întâmplă ca diferite convocări să fie făcute în pripă, să-ți întorcă pe dos întregul program de lucru, să nu se spună clar ce se va discuta și nici cât durează întâlnirea.

Întrucât în școală intervine adesea necesitatea convocării unor întâlniri cu profesorii, cu diriginții, cu părinții, cu anumite categorii de elevi ș.a., găsesc că este necesar ca învățătorii și profesorii, comandantii de pionieri, dar în special, directorii de școli să aibă în vedere câteva chestiuni elementare atunci când convoacă o întâlnire, și anume:

— să anunțe din timp (în funcție de problemele care trebuie rezolvate) pe cei invitați, comunicând locul, ziua și ora începerii întâlnirii, cât și durata ei (cu aproximație);

— să comunice ordinea de zi, cine sînt ceilalți participanți, dacă pentru îndeplinire este necesar să se aducă materiale și care anume;

— să se convingă dacă toți cei care urmează să participe la întâlnire au aflat din timp acest lucru. În felele aceste, cei invitați pot să-și programeze din vreme celelalte activități fără să-și stînjenească în mod brutal propriul program de lucru și vor ști mult mai bine cum să se pregătească, după cum este necesar, o contribuție mai mare la clarificarea problemelor puse în discuție.

Rămîne pentru organizator grija ca îndeplinirea în cea mai bună măsură și să conducă în așa fel lucrările încît ea să se desfășoare în timpul programat și anunțat.

Sînt convins că introducînd această practică în munca de conducere a școlii se câștigă mult timp care, altfel, se irosește, iar cadrele didactice și elevii noștri se vor obișnui cu folosirea rațională a timpului, de care avem cu toții atîta nevoie.

ION GH. CIRMU

Elev permanent

De ce?

Seriam cîndva la această rubrică un lucru care, într-un fel, mi-a fost imputat și anume că e mult mai ușor să pui întrebări decât să dai răspunsuri. Un vechi dascăl al meu, căruia o să-i port respect toată viața, mi-a spus atunci — după ce m-a onorat cu citirea articolului:

— Nu ai dreptate întru totul! Este greu să dai răspunsuri de valoare. Că din celelalte se dau foarte ușor și din păcate de prea multe ori.

Mi-a venit în minte afirmația aceasta într-una din zilele trecute cînd trebuirile reportericești m-au dus în câteva ore prin mai multe școli. Comparațiile erau deci mult mai pregnante și mult mai rapide. Și iată că încep să te roadă cu persistență o întrebare: de ce într-o școală lucrurile merg bine, de ce modernizarea învățămîntului este o noțiune concretă și de ce în școala învecinată toate se petrec invers?

Credeam, la un moment dat, că ar putea fi vorba de mijloace materiale. Realitatea m-a infirmat. Ambele școli fuseseră dotate cu multe instrumente practice de lucru. Numai că într-una, ele străluciau, funcționau și erau folosite, iar în cealaltă școală stăteau aruncate și acoperite de praf într-o indiferență totală a celor care le inconjurau. (Este drept, în prima școală existau și unele materiale didactice suplimentare. Fuseseră cumpărate cu fondurile realizate de propriii elevi în atelierul școlii. Aș fi vrut să vedez personal cu câtă mîndrie se spunea asta. Iar cel mai puternic sentiment al propriei valori îl trăiau elevii care mi-au arătat respectivele materiale. Dar asta a fost doar o paranteză). De ce există însă această diferență calitativă între cele două școli? Ei bine, cred că este vorba despre ceva care nu se poate achiziționa sau repartiza. Este vorba despre participare, despre interes, despre înțelegerea marelui fenomen de transmutație care se petrece în școala românească. Pe vremea cînd eram profesor, directorul școlii ne spunea mereu în concluzie:

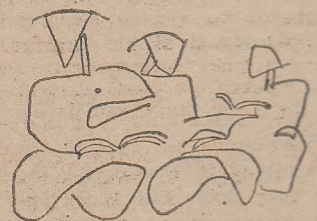
— Dacă tot ne apucăm să facem ceva, păi hai s-o facem bine!

Și tot el afirma că un lucru prost făcut, costă la fel — în timp și bani — ca și un lucru făcut cu participare. Cred că răspunsul la ecuația insistentă „de ce?“ constă tot mai în participarea efectivă și afectivă la procesul de transformare și modernizare a școlii. Mijloacele materiale în sine, singure, nu vor putea constitui niciodată argumentul hotărîtor pentru că principala mistună în acest domeniu o au cadrele didactice și directorii de școli. Nimeni nu poate veni „deus ex machina“ să rezolve tot ceea ce nu se rezolvă la fața locului. Voi ține minte mult timp o școală din vîrf de munte unde nu prea duceau nici drumurile inspecțiilor, nici repartizările de fonduri, dar unde totul vorbea despre participare efectivă, despre părinți care socoteau școala a lor, despre elevi care veneau la școală în timpul liber să întrebă „dacă mai e nevoie de ceva“, despre profesori și învățători hotărîți să urce treptele progresului, așa cum îndeamnă partidul.

Sînt convins că asemenea situații există în proporții covârșitoare. Din păcate, însă, și reversul acestor exemple mai este încă valabil. Și totuși, de ce?

P.S. La această întrebare așteptăm cu interes răspunsurile dumneavoastră.

ALEXANDRU STARK

Apel la luciditate nerecepționat

În urmă cu câteva numere, sub titlul „Vîrstă nu scuză mijloacele“, revista noastră publica un articol critic care dezvăluia comportamentul deficitar al profesorului Gh. Matei de la Școala generală Grădiștea, județul Ilfov, în relațiile sale cu colegii de catedră, cu elevii și cu personalul auxiliar al școlii. Articolul se încheia astfel: „Înainte de a așterne pe hîrte aceste rînduri — deși investigațiile le-am făcut mai de mult — am șovăit. Ne-am gândit, că profesorul Gh. Matei este în vîrstă, că mai are doar cîțiva ani pînă la pensie hotărît să le scriem. Scopul lor, sincer, a fost acela de a pune capăt abaterilor semnalate. Și probabil acum, în vacanță, profesorul nostru va avea timp suficient să mediteze asupra lor, iar la toamnă, odată cu deschiderea cursurilor, poate vom auzi și lucruri de bine“.

Cum a recepționat Gh. Matei apelul nostru, extrem de ponderat și de îngăduitor în comparație cu gravitatea abaterilor constatate la fața locului?

Corijîndu-și cumva comportamentul și restabilind prin aceasta liniștea la școala din Grădiștea? Nicidcum — dimpotrivă, tulburînd și mai mult apele în jurul lui. Vîrstnicul profesor i-a acționat în judecată pe toți cei care, în ancheta noastră, au dat declarații ce îi erau defavorabile. Evident, dreptul la petițiune, dreptul de a apela la instanțele judecătorești, atunci cînd se impune dovedirea unui adevăr, îl are oricine în țara noastră; departe, deci, de noi intenția de a influența pe această cale comisia de impăciuire din comuna Comana, pe unde Gh. Matei își poartă (deocamdată!) „inculpații“. Dar nimeni n-are dreptul să răpească timpul prețios al unor oameni în detrimentul altor cauze mai bune, nimeni — oricît de impulsiv ar fi și de infailibil s-ar crede — n-are dreptul să-i poarte pe drumuri lungi, năroioase, în căutarea unui adevăr care nici nu există. Ce vrea, în fond, „să dovedească“ Gh. Matei în fața instanței? Că n-a bătut copiii despre care era vorba în ancheta noastră, că nu dom-

nia sa este cel care dă tonul neînțelegerilor din școală, că nu datorită dumisale curg, de ani de zile, reclamațiile pe la diverse organe centrale nevoite să întreprindă anchete și paraanchete?

Credem că dacă Gh. Matei are o experiență în domeniul procesomaniei bătînd, ani în șir, sălile tribunalelor, angrenat în diverse procese — colegii săi de catedră și ceilalți oameni din preajmă nu sînt dispuși să-și consume energia pentru asemenea competiții. În încheiere, cerem organelor în drept, inclusiv Inspectoratului școlar al județului Ilfov, să ia cel puțin acum măsurile de rigoare. Vîrstă, oricum, nu poate fi o scuză și nici paravan după care să se permită la infinit perpetuarea abaterilor, iar la școala din Grădiștea — în interesul procesului de învățămînt — liniștea trebuie urgent restabilită. Cerem acest lucru, chiar cu „riscul“ de a ne trezi și noi cu o... citație!

D. RACHICI

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Un grup de cadre didactice, comuna Lunca Cerniului, jud. Hunedoara: În urma Cerniului, adresat redacției noastre privitor la abaterile săvîrșite de directorul școlii dv., în răspunderea celor județean ne răspunde: „Cele sesizate de dumneavoastră corespund în mare parte adevărului, iar, ca urmare, tovarășul Soreanu Traian a fost sancționat în conformitate cu Statutul personalului didactic art. 209, litera b, urmînd ca începînd cu noul an școlar să fie schimbat din funcția de director.“

Ioan Suci, comuna Feldioara, jud. Brașov: Aveți dreptate cînd spuneți că un liceu de cultură generală nu poate funcționa, la Feldioara, cu elevi din... Brașov. Sugestia dv. de a nu lichida actualul liceu, ci de a-i da un profil nou (horticol, veterinar, zootehnic) mai adecvat de specificul regiunii, o supunem, pe această cale, spre analiză forurilor competente.

Inv. N. Petrescu, Galați: Reproducem din scrisoarea dv. i... la unele școli generale de 8 sau 10 ani sînt menținute în postul de director învățători, unii dintre ei absolvenți ai școlilor normale sau altor școli echivalente. După părerea mea, aceasta e o situație anormală. Nu cred că un învățător poate da îndrumări de

calitate unui profesor cu studii universitare, în condițiile dezvoltării actuale a învățămîntului. De asemenea, considerăm că acest fapt, mărunt în aparență, dă naștere multor divergențe într-un colectiv de cadre didactice. Este și normal ca un profesor cu studii universitare (unii cu vechime destul de mare) să trateze cu indiferență îndrumările pe care încearcă să i le dea un astfel de director“.

Achim Matei, com. Silvanul de Cimpie, jud. Bistrița-Năsăud. Serviciul personal al instituției de care aparține biblioteca respectivă are instrucțiuni precise în privința încadrării salariaților. Lămuririle necesare le puteți obține de acolo.

Gheorghe Cristea, București. La intervenția redacției în legătură cu rezolvarea situației dv., Inspectoratul școlar al municipiului București ne-a răspuns că în urma cercetărilor efectuate s-a constatat că cele sesizate de dv., corespund realității. De aceea, s-au luat măsuri pentru a vi se plăti salariul pentru ziua care vi s-a reținut, deoarece în perioada respectivă ați fost planificat în concediu de odihnă.

Nina Stecla, Bals, județul Olt: Pentru problemele care vă interesează ne-am adresat Editurii didactice și pedagogice de la care veți primi răspuns.

Paraschiv Eufrosina, comuna Brăhășești, județul Galați; Școala generală Sinești, județul Vilcea; Seclaman Elena, comuna Dănciulești, județul Gorj; Hanceniuc Vasile, Cîndești, comuna Mihăileni, județul Botoșani; Chiru Viorica, Petrosani, județul Hunedoara; Andreica Vasile,

Baia-Mare; Enășescu Ion, comuna Curtea, județul Timiș; Zeno Ionescu, Turda, județul Cluj; Dumitru Viorel, Comuna Comana, Satul Grădiștea, județul Ilfov; Ciorogaru Ioan, satul Tălmăcel, județul Sibiu; Bugaeac Neculai, comuna Corod, județul Galați; Popovici Dumitru, Sighișoara, județul Mureș; Mureș Petrahe, Vișeu de Sus, județul Maramureș; Smărăndoi Mihai, Sighetul Marmăției, județul Maramureș; Vasiliță Ioan, comuna Zvoriștea, județul Suceava; Ciureanu Ștefan, comuna Plugari, județul Iași, ș. a. Întrucît problemele ridicate de dv. sînt de competența inspectoratelor școlare județene, scrisorile pe care ni le-ați trimis au fost înaintate acestora, de unde veți primi răspuns în termenul legal.

Țițescu Nicolae, comuna Budești, județul Vilcea; Baes Irina, Crasna, județul Sălaj; Iliescu Doina, comuna Căianul Mic, județul Bistrița-Năsăud; Radu Emilia, Mangalia; Nicoalița Popa, comuna Zătreni, județul Vilcea; Popescu Maria, Novaci, județul Gorj; Crintea Florică, Slobozia Bradului, județul Vrancea; Iliescu Mihai Vladimir — București; Popescu Victor, comuna Priboieni, județul Argeș; Sandu Neculai, Piatra Neamț, județul Neamț; Popa Matei, satul Drăghia, com. Coroieni, județul Maramureș; Opran St. Petre, Bals, județul Olt; Drăgan Dumitru, Focșani, județul Vrancea; Nichiforiuc Dimitrie, satul Baineț, comuna Mușenița, județul Suceava; Gavril Ștefan, Piatra Neamț, județul Neamț; E. Bogăescu, Bacău; Robu Gheorghe, orașul Rădăuți, județul Suceava: Scrisorile dv. au fost înaintate Ministerului Educației și Învățămîntului de la care veți primi răspuns.

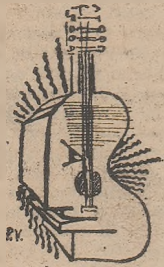
TV

O viață pentru o idee...

Nimic nu poate fi mai nobil și mai propriu omului decât un astfel de ideal. Curios este cum a descoperit acest fapt până și... televiziunea noastră! Există în programul TV, dosită modest printre romane-foleton, seriale, reportaje, muzici ușoare și mai grele această emisiune, cald intitulată „O viață pentru o idee”.

Săptăminal se perindă pe micul ecran istoria pe scurt a unor existențe închinată umanității, închinată muncii duse până la ultima limită a abnegației. Nansen sau Marie Curie, dispași ca ideal, dar exemplu în perseverența realizării idealului, oferă pilde grăitoare. Selecția numelor se face cu multă atenție de către cei ce realizează această emisiune. Imaginea servește emoționant comentariul. Comentariul uneori vibrează la imagine, alteori se, pe coordonate enciclopedice, dezvăluie date, nume, fapte de parcă s-ar explica istoricul unui „scaun”, nu pulsul unei vieți. Poate intervenția unui scriitor prin textul citit (cu dicție de redactor!) nu ar strica!

Când vorbim astăzi mai mult decât oricând despre educația tineretului, când căutăm pe toate „canalele” și căile posibile să insuflăm dragostea pentru muncă, să-i trezim interesul pentru un ideal, nu este oare necesar să-i oferim și exemple celebre ale celor ce de tineri au pornit pe drumul muncii aservite unei idei? Când îndopăm programele cu diferite reportaje moralizatoare, oare nu putem printre ele, mai la vedere, să strecurăm — chiar atunci când „tinerii vorbesc despre ei înșiși” — rubrica „O viață pentru o idee”? Această emisiune se consumă în anonim în fiecare vineri la ora 20 pe programul 2, în timp ce pe programul 1 (programul na-

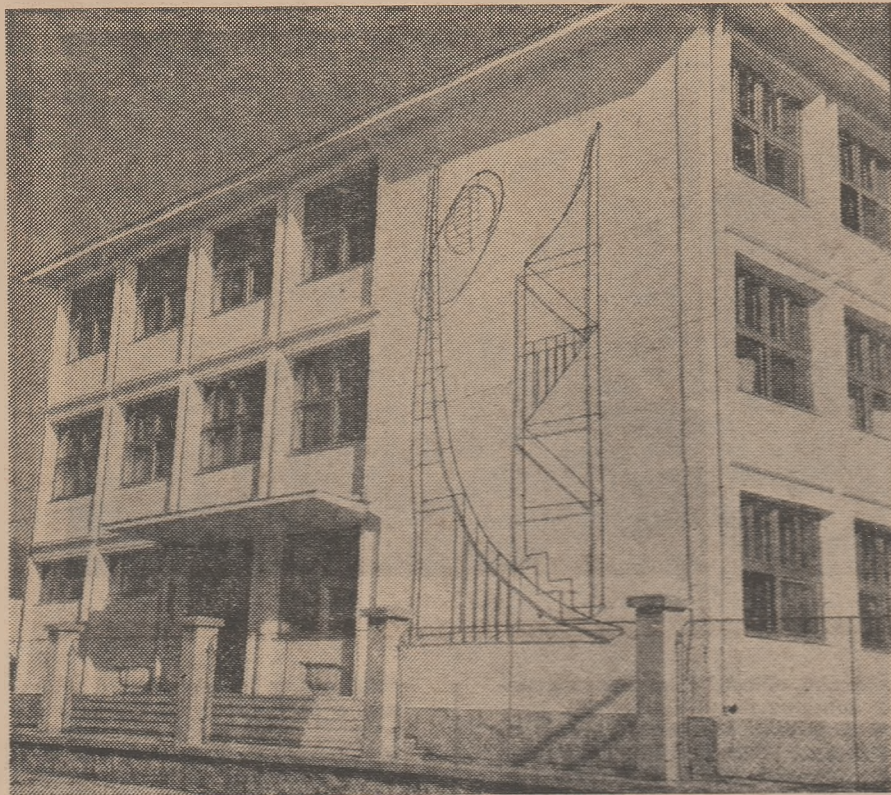

țional în adevăratul înțeles al cuvântului) la concurență, filmul artistic răpește atenția a 95% din telespectatori. Grijulii, îngrijitorii de programe reiau emisiunea miercuri, la matinala ora 9,30 pe programul 1. Oare cîți tineri o vizionează, s-a întrebat cineva?!

De ce să nu servim o lecție de educație și imbold la muncă în plinul programului, mai ales când lecția este bine făcută. Când convinge și emoționează. Decît să predicăm pentru cel mai frumos lucru din viață „idealul” prin faze și lozinci neconvingătoare (cum adesea se întâmplă pe micul ecran), mai bine poate ar fi să ne adresăm tinerilor și prin intermediul exemplor celebre pe care poate le-au uitat, pe care poate mulți nici nu le cunosc.

„O viață pentru o idee” nu întrezărează doar pe liceanul care a învățat la fizică sau la chimie, la geografie sau la biologie cite ceva despre Marie Curie sau Robert Koch, poate interesa și pe cel de la strung, și pe cea de la țesătorie, pe toți aceia ce înțeleg prin viață în primul rînd idealul muncii.

ILEANA COLOMIET

Noua clădire a Liceului din Covasna

De la Institutul central de perfecționare a personalului didactic

1. Inscrierile la examenul de definitivare în învățămînt, examenul pentru acordarea gradului II în învățămînt, precum și la gradul I se fac prin direcțiunile școlilor pînă la data de 1 noiembrie 1972. Reglementările privind prezentarea la definitivare și gradele didactice II și I sînt cele cuprinse în art. 83-90 și 242 din Statutul personalului didactic.

2. Candidații la examenul de definitivare în învățămînt, gradul II și gradul I vor susține probele de examen la specialitatea indicată pe diplomă, potrivit art. 84 din Statutul personalului didactic.

3. Inspekția specială pentru examenul de definitivare în învățămînt rămîne valabilă pentru trei sesiuni consecutive de examen.

4. Inspekția specială pentru acor-

darea gradului II în învățămînt rămîne valabilă pentru două sesiuni consecutive.

5. Candidații respinși la examenul de acordare a gradului II în învățămînt au dreptul să susțină din nou acest examen în cel de-al doilea an de la ultima sesiune.

6. Candidații la gradul I respinși la proba „Probleme ale construcției socialiste” sau la susținerea lucrării metodico-științifice, au dreptul să se reinscrie pentru obținerea acestui grad în anul școlar următor, cu obligația de a susține integral probele de examen. În cazul în care candidații la gradul I sînt respinși la inspekția specială, au dreptul să susțină din nou acest grad în cel de-al doilea an de la ultima sesiune.

TVS integrată

Munții Apuseni

Emisiunea cu tema de mai sus va fi transmisă în ziua de 17 octombrie a.c., începînd de la ora 9,05 și va dura 17 minute.

Mijloacele de învățămînt recomandate pentru desfășurarea lecției sînt: harta fizică a R.S.R., harta fizică a Munților Apuseni, profile geologice generale din Monografia geografică a R.P.R. (anexa VIII), manualul, diapozitive color, fotografii și cărți ilustrate, bandă de magnetofon, Ghidul turistic al școlii.

Înainte de emisiune, prin dialog, elevii sînt orientați: să amplaseze pe hartă grupa Carpaților Occidentali, insistînd asupra limitelor Munților Banatului; să denumească, să amplaseze și să caracterizeze principalele unități muntoase și depresiuni; să precizeze resursele naturale ale acestor munți și centrele industriale care le valorifică.

În continuare, lucrînd cît mai mult cu harta fizică a R.S.R. și cu harta Carpaților Occidentali (din manual), elevii își fixează poziția exactă a principalelor unități muntoase și depresiuni de la nord de Valea Mureșului.

Se recomandă să se proiecteze și imagini color-diapozitive sau imagini episcopice, reprezentative din punct de vedere fizico-geografic, urmînd ca elevii să-și formeze reprezentări sugestive asupra complexității și pitorescului peisajului geografic al Munților Apuseni. De exemplu, se pot folosi imagini ale Detunatei, din peștera Scărișoara, ale unei platforme de eroziune sau se pot proiecta la episcop profile geologice din Apuseni.

Intrucît relieful carstic este specific acestor munți, este bine să se

localizeze pe hartă principalele forme carstice (de exemplu, cele trei forme negative de la Cetățile Ponorului, uvalele din zonele „Lumea Pierdută”, „Grajduri”, poliile din zonele Padiș, Scărișoara și Gura Barza din Bihor, zona „Zece Hotare” din Munții Pădurea Craiului și Tarina din carstul Vașcăului, precum și Cheile Hășdatelor, Ordincusei, Rimeșilor, Sigliștelului).

În timpul emisiunii elevii vor fi îndrumați să noteze succint unele idei sau probleme pe care ar dori să le aprofundeze după emisiune.

Cînd emisiunea a luat sfîrșit, după lămurirea problemelor care, eventual, nu au fost înțelese, se va trece la completarea și fixarea cunoștințelor.

Profesorul poate împărți clasa în cîteva grupe, fiecărei grupe repartizîndu-i cîte un traseu turistic. Lucrînd în grup (consultînd manualul și Ghidul turistic al școlii sau alte lucrări despre Munții Apuseni), elevii vor preciza și descrie elementele fizico-geografice întîlnite (relief, hidrografie, haină vegetală, puncte de interes turistic, centre economice). După ce grupele au lucrat izolat, membrii lor vor prezenta, succesiv și pentru întreaga clasă, rezultatele.

Se vor preciza și completa cunoștințele, se vor sistematiza și nota caracterele generale ale Munților Apuseni. Profesorul poate proiecta în reluare imagini ale formelor de relief carstic (uvale, doline, polii, lapiezuri), poate interveni chiar cu texte literare sau, dacă are timp, cu înregistrări pe bandă de magnetofon din folclorul Țării Moșilor.

VIRGINIA CRETU
VICTORIA OPRESCU

Despre școală

O propoziție tot mai des întîlnită este și aceea despre rolul școlii în educația cititorilor.

Oricît ne vom strădui să dezvoltăm și să perfecționăm rețeaua de biblioteci și librării, să modernizăm serviciile de documentare, dacă nu formăm, nu educăm din timp și sistematic pe beneficiarii de mîine ai culturii scrise, orice alte măsuri rămîn inutile. Dar nu numai atât. Această acțiune trebuie să fie, și îl cităm din nou pe Robert Escarpit, mai mult decît un simplu episod al școlarizării, ea trebuie să devină un proces lung, care să înceapă înaintea școlii și să continue întreaga viață. În definitiv, și cercetătorul aplecat asupra aparatului său are nevoie să învețe cum să citească.

Formarea viitorilor cititori va fi, asadar, activă, dacă vrem să furnizăm acestora procedee optime de a-și însuși informațiile conținute în cărți, va fi permanentă, dacă dorim ca ei să se poată descurca în sistemele informaționale din ce în ce mai complicate în lumea de azi și, bineînțeles, va trebui să înceapă cît mai devreme. Termenul de **prelectură**, folosit în lucrări mai noi, afirmă tocmai această necesitate. Astfel, copiii preșcolari, chiar dacă nu știu să descifreze un text, trebuie învățați să răsfoiască o carte (de imagini și cu text puțin) pentru a căpăta simțul spațiului imprimat, pentru a se familiariza cu frecventarea cărților. Această deprindere timpurie este un element esențial al consolidării ulterioare a capacităților de lectură. Dacă o mare proporție de tineri, scrie Escarpit, care părăsesc școala la diverse vîrste, sînt amenințați să recadă în **nonlectură**, aceasta se datorează faptului că ei nu au dobîndit un comportament adecvat față de carte încă înainte de primele clase.

Remarca trebuie să ne incite a regîndi rolul școlii în educația cititorilor.

Metodele tradiționale fac din lectură un mijloc de transmitere a informațiilor în sens unic. Elevul este plasat înaintea unui text într-o atitudine de așteptare și efortul care i se cere de către profesor este numai acela de a fi receptiv, nu de a avea inițiativa. Or, așa cum s-a spus de atîtea ori, opera de spirit se naște din efortul conjugat al autorului și al cititorului. Actul lecturii este paralel actului scrierii cărții, iar a învăța să citești înseamnă, în egală măsură, a ști să scrii și să vorbești, a ști să te adresezi cărții, să o interoghezi.

Această știință era altădată privilegiul unei minorități intelectuale. Faptul că un Lord Byron, primind într-o zi o scrisoare de la un cititor care locuia pe malurile Orenocului, mărturisise, nu fără dezamăgire, că a avut senzația unui semn primit din lumea morților, se poate explica doar prin convingerea pe care o avea că între el și cititor există o prăpastie.

Iată de ce unul din rosturile educației este și acela de a elibera pe cititorul copil sau adult din anonimul în care se afla lectorul poetului englez și de a-i reda, în acest fel, puțința exprimării și a dialogului.

COSTACHE OLĂREANU

ȘCOALA JAPONEZĂ

Pentru început, o succintă trecere în revistă a formelor instituționale de învățământ din Japonia.

Școlarizarea obligatorie în această țară durează 9 ani: copilul intră la 6 ani în cursul primar și absolvă la 15 ani cursul mediu. Începând cu această vârstă, el este liber să-și aleagă o meserie sau să continue studiile. În cazul când optează pentru această a doua alternativă, el poate urma cursul superior într-un liceu, iar apoi facultatea sau, pentru cei cu posibilități materiale mai largi și cu dorința de a-și prelunge studiul, o școală superioară intermediară între liceu și facultate, menită să completeze o instrucție la nivelul unor exigențe mai mari. De remarcat că sistemul de examene la sfârșitul unei etape mai importante de învățământ (de tipul bacalaureatului, ori admiterii în facultate) nu există, admiterea într-o formă imediat superioară de învățământ, sprijinindu-se în primul rând pe notele și calificativele obținute în decursul perioadei de studiu anterioare și pe examenele de la finele anului. Pe lângă aceste școli și universități (primele — numai de stat, celelalte — de stat și particulare) funcționează, într-o proporție relativ scăzută și clase de învățământ seral.

După o statistică din 1968, rezultă că din populația de peste o sută de milioane a țării, 60% aveau studii elementare, 32% studii medii și 8% studii superioare.

În Japonia, minimum de zile de școală este de 240 pe an, adică aproximativ 35 de săptămâni (34 pentru școlile elementare). Ora de curs are 45 de minute pentru școlile elementare și 50 de minute pentru cele secundare. Se preconizează reducerea lor la 40, respectiv 45 de minute în viitor. Numărul de ore pe săptămână este de 24—31, pentru școlile primare și 34 de ore pentru școlile secundare. În programa școlilor elementare se dă o atenție deosebită în afara studiului limbii materne, științelor economico-sociale și matematicii, științelor pozitive (chimie, fizică). Nu se neglijează

însă nici obiectele cunoscute generic sub numele de dexterități. Programa școlilor secundare prevede ca obiecte de studiu, pe lângă cele arătate mai sus, artele frumoase, disciplinele industriale sau gospodăria, plus obiecte la libera alegere: limbi străine (engleză, franceză) și îndelniciri legate de înclinații sau vocații pe care școala le cultivă: agricultură, pescuit, gospodărie, comerț, industrie. Profilul liceelor se conturează în funcție de obiectele de studiu, cu diferența că nivelul predării și fluxul de cunoștințe cresc.

Interesantă este o analiză comparativă a profilului universităților de stat și al celor particulare, precum și ponderea ocupată în cadrul orelor de curs a diferitelor materii. Deși amândouă aceste două forme de învățământ caută să-și lărgescă conținutul secției științifice și politehnice, totuși universitățile de stat au dat acestor domenii o mai mare dezvoltare decât universitățile particulare, raportul fiind de 213 000 studenți politehnici în cele dintii, față de 97 000 în celelalte. În legătură cu universitățile din Japonia, în fața departamentului instrucției s-a ridicat o problemă care cere o rezolvare grabnică. Admiterea în învățământul universitar nu se bazează pe un examen, ci pe un sistem de teste succesive aplicate elevilor de liceu, combinate cu calificativele obținute la obiectele de studiu din liceu și cu anumite recomandări speciale făcute universităților de către școli. Universitatea n-are astfel nici un control asupra cunoștințelor elevilor și este nevoită să accepte, în lipsă de altceva, tot examenul din școală. De aici decurge și nepotrivirea dintre profilul unor universități și specificul învățământului liceal. Se prevede, prin urmare, necesitatea introducerii unui examen de admitere exclusiv al universității, organizat și dirijat de ea, potrivit cu cerințele ei.

În afara de perfecționarea continuă a cunoștințelor și a eficacității practice a învățământului, se ridică în fața celor ce veghează asupra a-

cetui proces în permanentă schimbare, o nouă problemă derivată din creșterea gradului de socializare a învățământului. Progresul tehnic și nevoia de a ține pasul cu ultimele noutăți din domeniul cunoașterii contemporane au modificat sensibil raporturile individ-societate. Programa de învățământ trebuie, deci, în așa fel reformată încât individul să se încadreze armonios în societate și să se adapteze integral la nevoile ei, fără a se atenta însă la personalitatea lui.

Reforma învățământului care are loc în prezent în Japonia vizează, în primul rând, programa de studiu în sensul că preconizează o programă complexă, suplă, pornind de la principiul asigurării unei baze de plecare solide și multilaterale de specializare sistematică într-o ramură sau alta. O programă mai științifică, stabilită în conformitate cu cerințele fiecărei discipline și oferind cunoștințe și aptitudini specializate, ar urma să asigure o punte de tranziție spre un al treilea fel de programă, cea practică, menită să înzestreze cu date teoretice și tehnice pe cei din domeniile direct legate de producție, în așa fel încât tinerii aflați în procesul de învățământ să capete calificarea și îndrumarea specifice acestor ocupații încă din timpul școlarității, sărind peste anumite etape de acomodare odată cu intrarea în producție.

Eforturile materiale pe care le face guvernul japonez pentru învățământ nu sînt deloc neglijabile, dar posibilitățile masei de elevi — copii de țărani și muncitori — de a urma o școală superioară, postliceală sau facultate, rămîn în continuare limitate, taxele școlare ridicate constituind o barieră în realizarea unui învățământ complet pentru întreaga societate. Instituțiile de învățământ particulare vin să accentueze această situație ce privează majoritatea copiilor de privilegiile de care se bucură doar fiii păturilor avute.

GABRIEL GAFIȚA

Actualități

● Școlile asociate

Instituțiile școlare reprezintă cadrul ideal pentru dezvoltarea în rîndul tineretului a spiritului de înțelegere și cooperare internațională. De la crearea de către UNESCO cu începere din 1953 a unui sistem de școli sociale pentru aplicarea unui program favorabil acestui tip de învățământ, acestea sînt în momentul de față în număr de peste 900 — primare, secundare și normale, în 62 de țări.

Cunoașterea națiunilor străine, drepturile omului, obiectivele urmărite de O.N.U. și lucrările sale și ale instituțiilor în subordine, constituie o importantă parte a acestui program. Acțiunea școlilor asociate se prelungește prin aceea desfășurată de „Instituțiile asociate de tineret” (care sînt în număr de cîteva sute în diferite părți ale lumii), ca și prin aceea a cluburilor UNESCO, apărute aproape peste tot. (Astăzi sînt peste 1600 de asemenea cluburi, în 60 de țări).

● „Lux” american

Date globale oficiale recente arată că procentul șomajului la tinerii de 17—20 de ani din S.U.A. s-a ridicat în luna iulie a.c. la 14,2 la sută, procent ce depășește de peste două ori și jumătate cel al șomajului populației active. Șomajul la tinerii negri este și mai ridicat, ajungînd la 25,8 la sută. La sfîrșitul anului școlar trecut, circa 69 la sută din absolvenții școlii generale n-au mai optat pentru continuarea studiilor. Dintre aceștia, doar 50 la sută au găsit o slujbă, restul devenind șomeri. Situația este și mai gravă în cartierele locuite de populația de culoare: 75 la sută dintre tinerii neșcolarizați între 17—22 de ani fac parte din „populația inactivă”. Directorul Biroului federal de statistica muncii, Harry Boyd, a declarat recent că „tineretul este cel mai puternic lovit de mîcinca șomajului”. Una dintre cauzele principale care au dus la această situație precară a tinerilor din Statele Unite este subliniată de un studiu recent al Universității Harvard: „însușirea unei calificări superioare este pentru foarte mulți tineri americani un lux”.

● 272 la 500.000

5 milioane de italieni trăiesc în afara hotarelor patriei lor. Pentru 1/2 milion de copii ai emigranților italieni în străinătate există numai 272 școli. Organul Partidului Comunist Italian, „L'Unità”, a menționat recent că în țările vest-europene din 100 de copii de emigranți italieni numai unul frecventează o școală italiană.

● Culoarea pielii și știința de carte

În Republica Sud-Africană, unde domnește regimul de apartheid, pînă nu de mult exista un singur inginer african. O statistică recentă arată că în universitățile sud-africane sînt înscriși 68.549 de studenți albi și numai 3.911 africani, dintre care, 2.144 la fără frecvență. Dacă nu vom scăpa din vedere faptul că din cele 19 milioane și jumătate de locuitori ai acestei țări numai 3 milioane și jumătate sînt albi, atunci vom avea o imagine reală a discriminării și în domeniul învățământului superior. De reținut este faptul că studenților de culoare de la facultatea de medicină li se interzice să asiste la autopsia unui alb și au voie să examineze numai pacienți de culoare.

● Jubileu

Institutul pedagogic regional „Nadejda Krupskaja” din Moscova și-a sărbătorit de curînd jubileul de 40 de ani. În prezent, în secțiile sale de zi și serale învață 10.857 de studenți. Printre cei 497 de profesori ai institutului, se numără 45 de doctori în științe. Sectorul de cercetări științifice al institutului a executat în cursul anilor 1966—1970, pe bază de contracte, peste 60 de lucrări de cercetări științifice și experimentale, în sumă de circa 2 milioane ruble.

În cele patru decenii de activitate, institutul a dat peste 40.000 de cadre didactice.

Învățământul în Republica Populară Chineză se corelează strîns cu producția bunurilor materiale. În fotografie, stînga: Cei mai mici dintre școlari se deprind cu a, b, c-ul matematicii; dreapta: Cele învățate în școală se aplică în producție la fabricarea rulmenților.

TRIBUNA ȘCOLII

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU